227. številka. V Ljubljani, v nedeljo 9. oktobra 1921. LIV. leto

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2·—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3·—. Poroke, zaroke 80 K. Ženitne ponudbe, vsaka beseda K 2·—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300·—	celoletno	K 480·—
polletno	150·—	polletno	240·—
3 mesečno	75·—	3 mesečno	120·—
1	25·—	1	40·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno ☞ po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

☞ Rokopisov se ne vrača. ☜

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

Poštnina plačana v gotovini.

Inž. Franjo Fischer:

Ob obletnici koroškega plebiscita

Ako gledaš z Golice po Koroških brdih, kjer razločiš vsako vas, skoro da sleherno hišo se oči kar ne morejo napasti te krasote, posebno ko poljubujejo zadnji žarki solnca te dolinice neizrečene miline. Ko pa vstaja naslednje jutro iz njih megla, odkrivajoč razgledu bele domove, podobne belim cvetom v svežosti rosne kopelji, se zbudiš tudi ti iz mehkih sanj k resnejšim in treznejšim mislim. Oblike postajajo ostrejše in zdi se, da izginjajo tvoje sanje z meglami, med tem ko je ostala realnost, ti travniki, polja in sela pod teboj, ta ljubka zibelka naše sreče in našega trpljenja — zibelka našega naroda nekje na tujem. Postaja ti jasno, da sta srce in fantazija za nje rešitev preslaba, da je treba v to vsega našega hotenja in dejanja.

Stoletja že buta germanski Drang ob Karavanske stene in svojo penečo jezo je stresal najhujše na to prijazno dolino, ki je podobna utelešenemu miru. Zato pa skoraj ni čudno, ako njen tisočletja zmrzujoči cvet mlademu solncu ni verjel in da je padel nanj pomladni mraz.

In vendar ne najdeš v osvobojeni domovini kota, kjer bi gorel plamen narodne ljubezni tako čisto, rekel bi otroški naivno, kakor v vaseh na severnem pobočju planin, ki nam tako otežkočajo delo osvobojenja in združenja. Čim pa se bližaš Dravi in krajem preko nje, postajajo te narodne trdnjavice redkejše umikajoč se mestom in trgom s tovarniškimi dimniki in poslopji, v katerih se predelujejo slovenski žulji v nemške rumenjake. Zlato premoti rado, saj je izneverila zlata verižica ljubico lovcu Janezu iz Trente kaj bi ne bilo omamilo kmetiča, borečega se s skopo zemljo, ko je prišel v dolino za lažjim zaslužkom. Tako je nastal in vzrasel renegatski duh ob pogledu na razkošnost obleke in mastne nemško govoreče gospode, na ponosne bele hiše, primerjajoč jih z grobo kmetsko suknjo in skromnostjo malokmetske beračije.

In ravno ti mnogoštevilni renegatje in ti tovarniški dimniki po potujčeni zemlji kažejo nehote eno pot skozi temo do luči. Oni kažejo, da je želja po bogastvu lastna večini ljudi, da bo treba veliko smotrene energije za ustvaritev možnosti boljšega in lažjega zaslužka in vseh mogočih potov do bogastva tudi pri nas.

Govòri častilcem Manona o narodni požrtvovalnosti, o geslu Svoji k svojim tudi ure in dneve! — o prvi priliki bo porabil priložnost zopet v svojo korist. Spominjam se besed govornika pri neki veliki manifestaciji na Koroškem, ki se glase: Naša najboljša reklama sta pa lè moka in špeh! Zgodilo se je pa, da smo delili med našince črn kruh, Nemci pa kruh iz fine bele moke — iz Ljubljane! Ta na sebi malopomembni slučaj pa kaže, kako slabo smo znali kriti svoje besede z dejanji. Tako smo bolest po 10. okt lanskega leta ugonabljali na različne načine: eni v veriženju, drugi na plesiščih, največ pa v vinu! Imeli smo velike shode in tam se je rodilo Veliko spoznanje! »Sami smo krivi« in zopet smo potožili svojo bolj plesni dvorani in vinu.

Neizmerna beda je kot spremljevalka vojne prevrnila zares marsikateri družabni temelj in mnoga gesla o pravem smislu življenja so utihnila. Pohlep po denarju je žel neverjetne orgije in sladke besede o ljubezni in svobodi so žal v premnogih slučajih služile njegovemu namenu, med tem ko je veliko poštenja, čiste ljubezni in zlatih src, po kletèh v mrazu in gladu izpostavljenih najhujši preizkušnji.

Zgodovina pa ve povedati, da ideje niso zgolj za uteho pohlepa, dasi jih večina človeštva v to zlorablja, ampak da so ravnotam, kjer so kljub silni nasprotni premoči prodrle, večen dokaz za resnico, da je le v čist. ljubezni in v čistem hotenju zmagovalna moč. Zato je pa tudi le v čisti volji in najsi bo danes na mehkih blazinah ali v mračni kleti — zakopan oni kapital naše bodočnosti, ki bo rešil domovino socijalnega zla in jo dvignil iz teme gole materijalnosti ter ji privzgojil načelo, da je le v vedno stopnjevalnem razvoju vseh intelektualnih sil lastnosti srca in uma najti višjih užitkov, oni višji mir, v katerem leži še edini zmisel življenja.

Zapisal sem te besede radi tega ker poznam na Koroškem mnogo in mnogo ljudi, ki prisluškujejo s pridržano sapo, z utripajočim srcem vsakemu glasu, vsaki novici izpreko Karavank. Oni čakajo, liki otrok, ki gleda za svojo materjo v ohlapnem krilu, ki ga ziblje veter, na ono mater, ki vsebuje zanje življenje predmet velike ljubezni. Oškodovani na časti in materijalnih dobrinah kljubujejo podzavedno vsem viharjem brez izgleda na kake koristi pač zato, ker po svojem srcu in svoji vesti ne morejo drugače.

Renegata vest ne peče in njih visoko število priča o naši siromašnosti, oz. nemoči izkopati se iz njega z lastnimi sredstvi vsled tuje politične nadvlade v prošlosti.

Vsako misel, da je Koroška za nas izgubljena, se mora raditega najodločnejše zavrniti, kajti s tem če resigniramo na oni veliki kapital domovinsko ljubezen, ki je ravno še v Koroški zakopan, trpimo narodno neizmerno večjo škodo, kakor pa če bi izgubili vse one, ki so postali naši, ker so jim to velevale koristi.

Ako hočemo torej obletnico plebiscita res vredno slavti, moramo poleg zbirk in shodov obljubiti sebi dvoje: da bomo delali za gospodarski procvit domovine z vso močjo in da razkužimo ozračje, v katerem bo potem razvoj vseh intelektualnih sil naroda — predvsem mladine na kojo toliko zidamo, mogoč. Tako nas bo tok časa, kadar razgrne pred nami vprašanje Korotana iznova našel za zmago najbolj pripravljene

Koroškemu seljaku pa, ki prisluškuje z utripajočim srcem — bo odleglo. Čutil bo, da mislimo tako gradeči tudi nanj, začutil bo v svežejšem vetru voni cvetja in domovine — pomladi, ki prihaja.

Zboljšanje prometnih sredstev znači znižanje draginje, podpisujte državno posojilo, ki se bo uporabil za spolnitev in zboljšanje našega prometa.

Prof. dr. Fran Šturm:

Jugoslovenski humanizem.

V št. 224 »Slovenca« je g. dr. J. D. pod zgornjim naslovom posvetil uvodni članek epizodi, ki se je odigrala na kongresu Jugoslov. profesorjev v Zagrebu. Ker ta članek ni povsem točen in ker je brezdvomno v interesu širše javnosti, da se čim intenzivneje bavi z važnimi vprašanji srednješolske vzgoje, hočem v naslednjih vrsticah pojasniti stališče, ki sem ga zastopal na kongresu ne le v svojem imenu, temveč tudi v imenu velikega števila svojih kolegov in ki sem ga mogel na kongresu le na kratko skicirati.

G. dr. Samsa je nastopil na kongresu kot zagovornik humanistične vzgoje in obstoječega tipa humanistične gimnazije.

Nastop drja Samse ima svojo predzgodovino.

Tekom lanskega leta je izdal g. minister za prosveto in vero zakonski načrt za reformo srednjih šol; ta načrt predvideva za nižje razrede srednjih šol enoten tip brez latinščine in grščine; šele v višjih razredih naj se srednja šola deli na razne sekcije (humanistično, realistične itd.), tako da dijak, ki je dovršil nižje razrede, lahko stopi na višji stopnji v ono sekcijo, ki najbolj odgovarja njegovim sposobnostim in nagnjenjem. V gotovih krogih srednješolskih profesorjev je završalo, nastal je hrup in odpor proti tej nameravani reformi, zlasti med klasičnimi filologi, začela se je agitacija za ohranitev sedanjega tipa gimnazije, ki odkazuje latinščini in grščini najodličnejše mesto, ne le v višjih razredih, temveč tudi v nižjih v teh še prav posebno.

G. dr. Samsa je nastopil na kongresu kot interpret teh krogov. To pa bi bil moral povedati, mesto da je nastopil kot zastopnik slovanskih profesorjev in sploh slovenskega javnega mnenja. Resnica je nam reč, da je večina slov. profesorjev sprejela reformni načrt g. ministra za prosveto ne le simpatično, temveč naravnost navdušeno, ker čutimo živo potrebo da se naša srednja šola reformira kolikor mogoče enotno za vso državo in da se učni cilj nižjih razredov po možnosti prilagodi potrebam in zahtevam svobodnega življenja, zakaj velik del našega dijaštva dovrši le nižje razrede srednjih šol in se nato posveti praktičnim poklicem.

To je bilo prvo, kar sem hotel povedati na kongresu in anketa, ki jo napoveduje g. dr. J. D. v »Slovencu«, utegne pokazati da v tem naziranju nisem osamljen.

Drugo, kar sem hotel povedati, sega nekoliko globje v samo vprašanje humanistične vzgoje.

Nihče ne bo tajil idealnih vrednot humanizma za etično in zlasti estetično vzgojo naše mladine. Vprašanje pa je, ali humanistična gimnazija res goji humanistični ideal v oni meri, ki bi odgovarjala trudu in času, ki je potreben, da se mladina prebije preko trde lupine latinskih in grških oblik do zlatega jedra, do duha pravega humanizma Seveda je tu mnogo, lahko rečemo vse odvisno od osebe profesorja, toda v splošnem mora vsakdo priznati, da se v spodnjih razredih gimnazije goji predvsem mrtva črka, formalistična jezikovna izobrazba ki gotovo nima globoke etične vrednosti, še manj pa praktične. Šele v višjih razredih se intenzivneje goji čitanje klasikov, vendar pa zahteva formalistika tudi tu še vedno toliko časa in truda, da marsikomu zagreni veselje in smisel za resnično lepoto antike. O antični kulturi, literaturi in umetnosti izve dijak pri pouku latinščine in grščine navadno zelo malo. Zato bi morala dobiti humanistična vzgoja čisto drugo smer. Težišče humanizma v najširšem in najčistejšem pomenu bi se moralo prenesti na pouk drugih predmetov, kjer bo učitelj z manjšim trudom in večjim uspehom budil v mladih srcih ljubezen do klasičnih idealov in do vsega lepega in plemenitega sploh. V mislih imam predvsem pouk zgodovine in materinščine, zlasti poslednje, ki naj bi postala točka okoli katere bi se osredotočala ves pouk in vsa vzgoja. Duh humanizma v tem smislu naj prešine vse naše srednje šole, ne samo gimnazijo; gimnazija kot taka pa naj to humanistično izobrazbo izpopolni v toliko, da nudi dijaku v višjih razredih nekoliko tipičnih primerov starih

---

Adamič Anton.

Ribniška

(Resnična.)

Stari Jakob Zadolnik je umrl. Sin Janez, prevzemnik, si je izbral nevesto in se oženil. Pol leta je krošnjaril, pol meseca računal, dva dni je polegoval pod hruško, tretji dan je poklical svojega starejšega brata Jakoba v hišo in je dejal:

— Jaz grem v Ameriko.

— No?

— Tebi dam generalno pooblastilo. Paziti moraš na živino, da boste začasa pospravili krompir in zrnje in da se ne bo žena zvodila s kom. Ti si učen na dohtarske bukve, tebi izročam do spomladi vse; kakor boš ukazal, tako pa bode.

Janez je odšel v Ameriko in zagospodaril je v hiši brat Jakob ali — dohtar Žlindra.

Kar preko noči, še pred leti se je poprijel Jakoba pomembni ozdevek dohtar Žlindre. Resnica je, da je Jakob najrajši polegoval na peči in posedaval za mizo s kazenskim zakonikom v roki (zlomek vedi, kje ga je staknil); kajti sicer ni bil za noben hasek ne na polju, ne na podu in ne v hlevu. Žlindra bi bil nemara lep, velik človek, če bi ne strigel z desno nogo v podobi ležeče črke s za svojo levo nogo; — toda le kadar je hodil! In le s težavo, oprt na gorjačo, se je pomikal po vasi. Učen pa je bil; vse procese in za vso vas jih je dognal. Hud je bil kot pipni tobak, pričal je na vse strani in veleslovesno; otepal se je z advokati in jih, neugnan nikdar, presekaval, da je bilo joj.

Brat Janez je zadel v črno, ko je pooblastil dohtarja Žlindro za gospodarja. Le - ta se je silno zazdel. Kako se ne bi, ko je smel rjuti okoli hiše, kadar in kolikor je zamogel! Odvažnega obraza se je prigugal vsako jutro v hlev, zasajal je gorjačo v gumno, — li ni preveč vlažno; zibal se je okoli kozolca, podil je bravce, da ne bi popili vsega prosa in, priropotal je na skedenj, kjer je držal nevesti lestev, kadar je řezla s polnim košem sena s peter... Točno, vedno in redno je bil tedaj mladi, bratovi ženi na uslugo. Pa tudi vesten je bil; kajti večkrat se je priplazil na izbo k nevesti, poglegat, če nima morda vasovalcev... Ponoči seveda. Prisedal je na posteljo in zdihoval... Kakopak. Tudi na peč je zlezel za njo. Dohtar Žlindra je bil dober varuh.

Nenadoma je šla nevesta v pustiv k svojim staršem. Hudih oči se je odpravil in takoj dohtar Žlindra v trg in v sodnijo — tožit. Za par dni je morala nevesta v sodnijo, kjer se je opravičevala, da je šla za to v pustiv, ker jo svak preveč nadzoruje — in je še ponoči ne pusti v miru.

— Pa kaj vam hoče?

— Ne vem... To morate vi boljše vedeti, gospod svetnik! se je sramežljivo prestopala mlada žena.

Svetnik, moder sodnik, je nekaj začrkal na namizni koledar.

— Ga bomo že podučili. Le vrnite se na svoj dom in brez skrbi!

— Oho! se je začudil dohtar Žlindra, ko je dobil povabilo na sodnijo. O terminu se je odpravil na pot. Sodnik mu je zapretil s prstom in ga svaril, naj ne hodi vsepovsodi za nevesto, da je ona dovolj stara in da ve, kaj in kako je prav.

Vihal si je dlako pod nosom dohtar Žlindra, grabil se je v bok, postrigaval je z desno nogo za svojo levo in je izjavil kratkomalo, da je vse skupaj — pomota. In je odkrevsal in jo je mahnil domov. O, on se je zavedal svojih pravic...

Za tri tedne je bila nevesta zopet v sodniji. Jokala se je in povedala:

— Govori in engavi se, kot da ne bi prekalil vode. V resnici mi je ta tiščinasti dedec vedno za petami. Nagovarja me in se slini okoli mene... Uh, sram me je. Nikoli in nikjer nimam miru in ga nimam... Jaz sem poštena ženska in nočem, da bi tako in tako... Prosim, pišite možu v Ameriko, naj pride domov.

— Oho! se je odkašljal dohtar Žlindra, ko je tudi on dobil povabilo na sodnijo. Ejtata, zaradi Neže, saj vem! No, bomo videli, kaj vse je babišče natvezilo sodnijskim.

Razhudil se je svetnik in silno razrepenčil nad dohtarjem; zmerjal ga je s prešestnikom, krivovercem in mu zagrozil:

— Zaprli vas bomo, da boste črni! In vsak drug dan bo post, da se ohladi vaša vroča kri! Kaj menite, da smo na Turškem, kali, ali med divjaki?! Da vas le sram ni!

Pod ploho si je otiral čelo, lezel, strigel je vzrak proti vratom, naposled ko se je ploha sesula, je vprašal dohtar Žlindra bedastega obraza in ječaje:

— Ja, gospud loncrat: čemu mi je pa potem dal moj brat, preden je šel v Ameriko, — generalnu pooblastilu?

Janez Kovač.

Muzikalična soborica.

V večernem gorenjskem vlaku smo sedeli. V kupeju tretjega razreda. Na dolgi zamazani klopi smo se stiskali na eni strani mladi ljudje, veseli, živahni — saj veste, kako notranje vesel in razpoložen je človek, če prihaja s planin po dolgi, lepi, četudi naporni turi.

Visavis nam na klopi so sedele mlade in stare žene. V kotu ob oknu je sedelo mlado, brhko dekletce, nekam sentimentalnega izraza. Po zunanjosti, elegantnem kostumu »gorenjske dečve« sodeč, bi morala biti ljubljanska gospodična. Lep kostumček je imelo to dekle! Na glavi seveda — novo svilnato, rdečo ruto, alà Sokoljca! Mojega mladega prijatelja pa je nekaj motilo! Gorenjska »dečva - gospodična« je imela kostumu neprimerno »kričeče« bele rokavice na rokah in v roki je držala veliko tržno torbo iz platna.

V razposajenosti jo je mladi Jože nagovoril:

»Lepa gospodična! Kam se pa peljete?«

»V Ljubljano, mladi gospod!«

»Po opravkih?«

»Da. Mama me pošilja domov po — note.«

»Kako to? Tega ne razumem?«

»Na letovišču smo na Bledu. Stanujemo v vili. Tam je klavir, a not ni nobenih. Mama moja pa silno ljubi klavir.«

»Tako, tako! Hm!«

»Tri dni že mama ni slišala klavirja. Dolgčas ji je, danes pa me je kar v Ljubljano spodila po note...«

Nastal je molk. Brhka gospodična — nótarica je nestrpno vrtela svoje žarne očke po kupeju. Pogledi so parkrat padli na Jožo, ki je znova začel razgovor v mehkem dolenjskem narečju:

»Mlada gospodična, gotovo hodite v licej?«

»Ne. Obiskujem gimnazijo! Peti razred!«

»Tako! Torej ste klasično naobražena!«

»Menda ja!«

»In zanimate se za glasbo?«

»Menda ja!«

»Kateri skladatelj, muzik, Vam je najbolj simpatičen, najbolj pri srcu?«

»Skla - da - telj? Veste, kateri? Naš Foer - ster!«...

»Izborno! Katere njegove skladbe pa poznate?«

»Poznam prelepo, Barčica po morju plava...«

Sjlili smo skoro že vsi v bučen krohot. Joža nas je suval v kolke in stegna, naj bomo dostojni.

»Gospodična, Vi ste meni vedno bolj simpatična — ravno zaradi glasbe. Ali poznate klasičnega Robinzona?...«

»Ah, da! Krasne, nebeške so njegove skladbe! Mama vedno pri njih zaspi, če jih pozno zvečer igram. Robinzon je velik!«

»Poznate, gospodična, gotovo tudi Zolá?«

»Zojla? Ah, tega Primorca, tam od Štanjela? Poznam ga, lep dečko je...«

»Ne, skladatelja Zolá!«

»Da, da, tudi tega skladatelja poznam!«

Komedija je prikipela do vrhunca. S težavami smo zadrževali smeh. Kriklasikov v izvirniku in mu da ono elementarno znanje latinščine in grščine, ki je potrebno za samostojno nadaljevanje tega študija na univerzi kakor tudi za študij raznih drugih panog.

Glede bistva humanizma in njegovega pomena za vzgojo smo si torej v principu precej edini. Ne moremo se pa strinjati s trditvami g. drja Samsa, da je pravo umevanje humanizma mogoče le potom gojitve latinščine in grščine v sedanjem obsegu, da brez humanizma v tem smislu ni nikaka kultura in da je vsaka nehumanistična vzgoja brez prave etične vrednosti in ne more vcepiti mladini nikakega idealizma. To so trditve, ki mejijo že na fanatizem in odrekajo vsem, ki niso dovršili humanistične gimnazije, vsako kulturnost. To stališče smo, mislim, že zdavnaj preboleli. Pri vsem navdušenju za humanistični ideal ne priznavamo humanizma v smislu g. drja Samse za edini evangelij, od katerega je odvisna etična in kulturna bodočnost našega naroda! Nasprotno, zdi se nam neprimerno važnejše, da vgajamo našo mladino najprej v jugoslovanskem idealizmu, da se seznanimo najprej z lastno kulturo in zgodovino. Ideali, za katere navdušujejo dijaka stari klasiki so pred vsem patrijotizem, junaštvo, stoicizem, požrtvovalnost, samozatajevanje in ljubezen do svobode. Za vse te ideale pa lahko navdušujemo mladino na lastnih vzgledih. Herojski podvigi srbskega naroda, ki se od svojega pojavljenja v zgodovini pa do danes neprestano bori za svoj obstanek in za svojo in svojih bratov svobodo, so gotovo prav tako klasični vzgledi domoljubja in junaštva kot najkrasnejši primeri iz klasične preteklosti. Domača literatura, ki proslavlja te ideale, je bogata in krasna. Odkrijmo samo te zaklade, pokažimo jih naši mladini in navdušimo jo zanje! Ko bo tako naša mladina prepojena s svežim duhom jugoslovenskega idealizma, takrat bo tudi bolj dovzetna za kulturna bogastva drugih velikih narodov, tedaj se bo lažje ogrela za lepoto one antike, ki je danes za nas samo še izgubljeni raj.

To je oni »jugoslovenski humanizem«, ki sem ga povdarjal in ki ga hoče g. dr. J. D. nekako ironizirati.

— — —

Odprto pismo

na Njegovo Ekscelenco conte Manzonija, italijanskega poslanika na jugoslovanskem dvoru v Beogradu.

Nekaj dni že se trudi Vaša ekscelenca z vztrajnostjo, v resnici hvalevredno, na poseben način, da dá pojasnila in navodila jugoslovenskemu javnemu mnenju, zagotavljajoč najboljše namene, ki navdajajo Italijo napram kraljestvu SHS, navzlic temu, da so dejanja v nasprotju z realnostjo.

Kakor si bodi, dobra volja se mora vedno pohvaliti, in mi, Ekscelenca, Vam izrekamo svojo srčno zahvalo, da ste hoteli nam razsvetliti um in uravnati naše korake. Radi tega pa tudi mi porabljamo to ugodno in redko priliko, da povemo svoje mnenje v stvari trditev V. E. glede reškega vprašanja, ki jih čitamo v beogradski »Politiki«, to so trditve, ki nas niso sicer prav nič presenetile.

»Morem vas zagotoviti« — zatrjuje V. E. ,— »da je stališče Italije določeno: Držati se strogo izvršitve rapallske pogodbe. Naše skupne komisije za določitev mej imajo nalogo, priti do sporazuma glede baroškega pristanišča, in ako se stoji še sedaj na mrtvi točki, je pripisovati to nestalnim razmeram reške države. Po mojem mnenju ne kaže, prenagliti se. Boljše je počakati, da se na Reki ustalijo normalne razmere, da se pred vsem sestavi odgovorna vlada, izvoljena od ljudstva, in tedaj skupno ž njo preidemo do določitve meje okoli Baroša. Rečani že sedaj razumejo dobro, da je njihova gospodarska moč odvisna zlasti od prometa s kraljestvom SHS. Na tem polju — kadar bodo njihove stvari končno urejene — se pride do sporazuma tekom kakega tedna.«

Besede, Ekscelenca, ki ničesar ne prikrivajo. Nasprotno! Ni ga, ki bi ne občudoval jasne izjave.

Za rešitev Reke torej bi bila najprimernejša politika — čakati. In ako pristanišče še leta in leta ne deluje, ako mesto propada in ako se ljudstvo bori z bedo: Kaj za to? Ne kaže, prenagliti se, tako zagotavlja V. E.

Ne dvomimo, da se Italija ne misli strogo držati izvršitve rapallske pogodbe. Čisto drugače! Ob takih razmerah prosimo V. E., da pojasnite jugoslovenskemu javnemu mnenju: zakaj Italija ni hotela še do današnjega dne dati registrirati rapallsko pogodbo pri Zvezi narodov, ko V. E. dobro ve, da Zveza narodov k neregistrirani pogodbi v slučaju sporov za izvršitev te pogodbe (kakor je v našem slučaju) ne more posredovati? Zakaj se Italija ustavlja izprazniti teritorije, ki ne pritičejo njej, navzlic temu, da se je slovesno obvezala, da jih izprazni tekom maja t. l.? Zakaj Italija ne povrne miru našemu izmučenemu mestu, marveč si izmišljuje vedno nova sredstva, samo da neodvisna reška država ne postane »fait accompli« po volji suverenega naroda? Zakaj . . . ali hočete Ekscelenca, da Vam odkritosrčno povemo, zakaj?

Ker se je Italija odločila, kakor je naša stranka to že tolikokrat dokazala, uničiti Reko gospodarsko, da reši tako Trst in reši tudi samo sebe vseh težkih posledic, ki bi mogle priti iz propasti Trsta, katera propast pa je sedaj že neizogibna.

In ako bi bilo res, Ekscelenca, da se hoče Italija držati strogo izvršitve rapallske pogodbe, kakor zatrjuje V. E.: Kdo je, ki bi mogel ovirati Italijo, da ne bi izvršila svoje neobhodne dolžnosti pred Jugoslavijo in pred vsem svetom?

Nasprotno, Italija ni hotela in noče izvršiti rapallske pogodbe, ker se boji, da bi se Rečani z ozirom na »skrb« »Matere Domovine« za svojo izmučeno »hčerko« ne sporazumeli z Jugoslavijo in pokazali vrata »Materi«, ki je zabavala svojo hčerko z darovi bomb in revolverjev.

Iz prijaznosti povejte, Ekscelenca: Kdo je in kak je oni hudobni duh, ki ovira Italijo izročiti Jugoslaviji Sušak z Delto in Barošem v zmislu rapallske pogodbe? Iz kakega motiva stavlja Italija izpraznitev prej imenovanih krajev v odvisnost z rešitvijo na Reki, kjer Italija slovi zbog sedanjega strašnega nereda in nezaslišanih nezakonitosti s svojimi arditi in fašisti? Zakaj ovira Rečane, da bi se sami vladali? Enostavno: Ker Italija noče na Reki ne reda ne zakona, da bi mogla tako vreči vso krivdo na Rečane in istočasno dokazati Jugoslaviji in vsemu svetu, da ne more — kijub dobri volji — izprazniti jugoslovenske okupirane teritorije iz strahu, da ne bi Rečani izzvali neredov.

Ob takih razmerah se hoče, o čemur ni nikakega dvoma, spraviti Jugoslavijo, ki je že naveličana stalnih izgovorov rimske vlade, do tega, da si vzame Sušak z Delto in Barošem, in pustiti Reko v svobodni upravi Italije, da bi se aneksija tako de facto izpolnila. In ako tu ni vmes motivov, hvale nevrednih, v resnici: Zakaj Italija, ki se ne nahaja v cvetočih gospodarskih razmerah, trosi in trosi na Reki toliko, da je sedaj potrosila — vsaj kakor trdi — nad eno milijardo in pol lir. Ali ne morda za to, ker hoče Italija kot prava Mati (v resnici prava mačeha) na ta način izmučiti Reko in jo pripraviti do samomora, kakor se sedaj godi s Trstom?

V resnici, V. E., mora vedeti, kako rimska vlada sedaj zahteva od Reke priznanje in plačilo stroškov za okupacijo, med njimi tudi onih svojega mandatarja D' Annunzija, ki ni delal drugega, nego da je masakriral neoborožene reške meščane, da je oropal in oplenil vso vladno palačo tako, da je D' Annuncio, ki je prišel na Reko z malim kovčegom, mogel odpotovati s 45 velikimi zaboji in vrhu vsega je bil še oproščen vsega carinskega plačila.

Ne oziraje se na to, da Italija nima pravice do take odškodnine, ker je hotela sistematično in premišljeno obdržati in podaljšati sedanje stanje stvari, kakor tudi popolnoma uničiti mesto, katerega se je po pravici oprijel naslov izmučenega in žrtvovanega mesta: pozablja Italija, da je pod generaloma Di San Marzano in Grazioli odnesla z Reke ogromne zaklade, da je izpraznila vse depozite bivše monarhije v svobodni luki, presegajoče vrednost dveh milijard kron v zlatu, to je depozite, ki po pravu pritičejo prvi okupacijski armadi, ki je bila srbska, oziroma sedaj svobodni reški državi.

Kakšne intencije ima Italija, dokazuje dejstvo iz zadnjih dni. Imamo dokaze, Ekscelenca, da je poseben odposlanec izročil v Vaše roke nov načrt, zadevajoč italijansko - jugoslovenski »condominium«, hoče se tako ustvariti posebnost »condominija«, da se ustavi stvoritev svobodne države. V. E. se zavzema za ta načrt, ki ga je sestavil dr. Anton Vio jun. bivši Hrvat, bivši Madžar, sedaj Italijan, ker doslej se še niso izkrcali na Reki Turki. Načrt, ki ga je dr. Vio predložil beogradski vladi, mistificirajoč politično oblast na Sušaku, je bil sestavljen skupno s komendatorjem Castellijem, novim generalnim komisarjem na Reki, načelnikom kabineta poslanca Teso, podtajnika za notranje zadeve in zaupnika ministrskega predsednika Bonomija za reška vprašanja. Načrt ima edino svrho — kar je razvidno tudi iz pisem dr. Antona Vio in bivšega »vojnega« ministra stotnika Host-Venturija, bivšega Hrvata —, da se ustvari na Reki vražja kovačnica proti obstoju Jugoslavije, da bi se tako, s pridružitvijo načrtu, dal vzgled vsemu izobraženemu svetu, kako se tudi Jugoslavija ne drži mednarodnih pogodeb, kakoršna je rapallska, ki jo je z Italijo podpisala svojevoljno, zajamčujoč neodvisnost Reke kot svobodne države, pa smatra pogodbo sedaj kot navaden kos papirja za nemško rabo.

Nočemo se ustaviti na toj točki. Ampak to, kar hočemo staviti pred oči V. E., je: da je Italija delala na Reki politiko popolnega upropaščenja, samo da bi dosegla svojo egoistično svrho, zvesta programu svojega »sacro egoizma«. Italija je hotela tekom teh treh let podjarmiti Reko, da doseže njen meščanski pogin. In sijajno se ji je to posrečilo. Kajti oropala je Reko vsega njenega bogastva in si pdilastila vse njeno imetje.

Naj govore dejstva:

1. Italija se je polastila vseh industrijskih podjetij zgolj radi tega, ker tvorijo vire mestnega bogastva. Italija jih sedaj izključno sama vodi in upravlja, in sicer: a) potom pogodeb, nezakonito sklenjenih tekom dobe od 24. aprila t. l. dalje in posebno tekom perijode »visokega komisarijata«. V to svrho je bil imenovan poveljnik A. Foschini za visokega komisarja na Reki in ž njim, torej s svojim lastnim funkcijonarjem, je sklepala pogodbe, ki odstopajo upravo mesta izključno njeni oblasti; b) potom pogodeb, nezakonito sklenjenih z municipalnim dirigentom dr. Deseppijem, kar je v nasprotju z duhom statuta, ki ga hoče Italija v svoje svrhe kršiti; c) tekom pogodeb, sklenjenih z ing. C. Conighijem, podpredsednikom »Narodnega sveta«, ki pa ni imel nikake oblasti in nikakega pooblastila. Ne samo Conighi, ampak tudi Deseppi in Foschini niso imeli nikakega zakonitega pooblastila za sklepanje pogodeb v imenu suverenega reškega ljudstva in s svobodno reško državo, ki še ni bila zakonito konstituirana. Urednik »Vedette d' Italija« na Reki, gospod Marko Drusеovich, je pisal v nekem svojem dopisu iz Opatije v »Piccolo della Sera« 29. avgusta odkrito, da so bila italijanska vlada in blok (to so najbolj »patriotični« možje na Reki, na čelu jim dr. Vio) v sporazumu ter so se vse natančno dogovorili, da bi Italija držala v svojih rokah vso upravo mesta. Ker so pa volitve prevrnile ta načrt in ker hoče Zanella popolno neodvisnost Reke, radi tega se podaljšuje ta nezakonita doba.

2. Italija ima v svoji režiji z lastnimi uradniki pomorsko vlado (načelnik je poveljnik Pullti) in pomorsko zdravstvo (načelnik dr. Sterzi).

3. Železniška postaja, železniška proga in vojaška okupacija se nahajajo v popolni italijanski upravi kakor tudi javna varnost in policija, ki jej načeljuje Cammarota z devetimi komisarji iz Italije.

4. Za javno službo (tramvaj, vodovod, elektrika) tečejo že osem mesecev tajna pogajanja, da bi se oddala električni družbi zi Benetk potom koncesije za zgradbo hidroelektrične naprave. Javni službi načeljuje ing. A. Giordano, ki skupno z Antonom Vio vodi tajna pogajanja.

5. Palača bivšega nadvojvode Josipa je bila pred šestimi tedni z redno ali nezakonito pogodbo izročena Italiji za vedno za rabo za sedež italijanskega poslaništva proti plačilu 100 lir v zlatu na leto pod naslovom lastninskega priznanja.

Da bo to delo te iskrene in neinteresirane ljubezni Italije do Reke popolna, je nedostajalo še tole:

Tobačna tovarna je pred petimi tedni prešla v popolno režijo Italije. Za vodjo je imenovan višji ing. Pr. Viola, tudi iz Italije.

Tako je Italija spoštovala in spoštuje suverenske pravice svobodne reške države. In da govorimo resnico, Ekscelenca, mi, ki tako pogosto slišimo pa še večkrat čitamo, da je Italija zibelka pravice in učiteljica človečnosti, ne razumemo: kako si more Italija nadevati tak časten naslov glede na dejstva, katera smo obrazložili?

S tem, Ekscelenca, smo končali. Spregovoriti hočemo le še par besed v stvari vprašanja baroškega pristanišča in prometa z Jugoslavijo.

Za nas vprašanje baroškega pristanišča kratkomalo ne eksistira. To pristanišče ni nikdar pripadalo Reki ne kot integralen del mesta ne kot »corpus separatum«. Tega prepričanja so tudi dr. A. Vio jun., prečastiti dr. Grossich, bivši Hrvat, in vse municipalno zastopstvo, sestavljeno iz italianissimov bloka in »Lege nazionale« in v seji 5. maja 1916 se je uradno ugotovilo: »Pristanišče Baroš je izven zidovja našega reškega mesta«. Z drugimi besedami: do baroškega pristanišča ne more imeti Reka nikake pravice in zato to pristanišče, ki je izven reškega zidovja, pripade Jugoslovenom.

Da Rečani že razumejo, da je njihova gospodarska sila odvisna na poseben način od prometa s kraljestvom SHS, kakor pravi V. E., se s tem priznava s strani avtoritativne osebnosti: pravica in svetost našega boja in naše stvari, s tem se ugotavlja, da more Reka samo od Jugoslavije pričakovati in imeti svojo rešitev, od Italije pa samo svojo smrt. Jasno je torej, ako hoče Italija pospešiti rešitev Reke in delati v prospeh Rečanov, da nima storiti drugega, nego izprazniti takoj Sušak, Delto in Baroš kakor tudi Reko samo. Pustiti svobodni reški državi, da se konstituira, da bo sama gospodarila s svojim lastnim bogastvom in s svojo lastnino in da bo mogla sklepati pogodbe, s komur jej bo bolje prijalo. Nasprotno, do današnjega dne se zavlačujejo vedoma in hote sedanje razmere, kajti Italiji ni neznana resnica govorice, ki je na jeziku vsega reškega ljudstva: »Italija in smrt ali Jugoslavija in življenje!«

S spoštovanjem

Zagreb, 27. septembra 1921.

Vodstvo reške jugoslovenske stranke.

Odprto pismo na italijanskega poslanika conte Manzonija je sestavljena v italijanskem jeziku in priobčena v listu »Riječki Glasnik«, ki je glasilo reške jugoslovenske stranke. Tu smo podali pismo v prevodu.

Čuden sklep.

Naš višji šolski svet je sklenil, kakor so poročali časniki, na svoji zadnji seji, da se naj poučuje srbohrvaščina tudi v nižjih razredih srednjih šol po 1 uro na teden na račun slovenščine, t. j. za pouk srbohrvaščine se naj porabi ena izmed slovenščini odmerjenih ur. Naši listi so naznanili javnosti ta sklep brez vsake opazke kot nekaj, kar ne zadeva globlje našega duševnega življenja, dasi sega globoko vanj.

S propadom Avstrije je dobila slovenščina v naših šolah in v našem javnem življenju tisto mesto, ki ji gre kot narodovemu jeziku. Srbi so nam dali vseučilišče z našim učnim jezikom in tako omogočili našemu duševnemu stremljenju prost razmah. V srednji šoli je postala slovenščina središče vsega pouka, s čimer se je končalo pri nas ali bi se vsaj moralo končati ono polovičarsko izobraževanje, katerega vzrok je bil tuj, več ali manj nepoznan učni jezik. Zdaj smo pa pričeli ubijati sami tisto, kar so nam dali Srbi. Kajti s tem, da odvzamemo slovenščini po 1 uro na teden, smo jo potisnili na tisto stališče, katero je zavzemala v rajni Avstriji, deloma celo na slabše. To je pa stališče, ki nas je vedno bolelo in je oviralo pravi razmah naše izobrazbe. Pod Avstrijo se je učila slovenščina na teden v I. razredu po 3, v II. po 2, v III. po 3, v IV. po 2 uri. Ako bi obveljal sklep višjega šolskega sveta, se bi učila v naši Jugoslaviji v I. razr. po 3, v II. po 3, v III. na realnih gimnazijah po 2 in v IV. po 2, kar je za glavni predmet vsega pouka odločno premalo, ako nočemo, da bode tudi v naši kraljevini profesor slovenščine samo avtomat, ki ne bo prišel nikdar do tega, da bi podal učencem to, kar ima najboljega. Pot do estetičnih in sploh najjačjih duševnih in kulturnih vrednot vodi skozi materinščino, ne skozi latinščino, nemščino ali francoščino. Brez trdnega znanja jezikovnih elementov, ki ti jih da samo dober pouk materinščine, je vsako jezikovno in posredno vsako duševno poglobljenje nemogoče, nemogoča je pa tudi ljubezen do materinega jezika. Ljubim namreč lahko samo tisti jezik, ki ga poznam in obvladujem.

Vedno smo se čudili goreči ljubezni Nemcev do njihovega jezika, pomislili pa nismo, da so prihajali njihovi sinovi v šole vse drugače jezikovno pripravljeni, kot prihajajo naši, ker so se zbirali iz kulturno visoko stoječih srednjih stanov. V šoli pa so dobili iz materinščine najboljše profesorje, ker so vedeli, da zavisi ves duševen razvoj od pouka materinščine. Dosledno jim je bila zrelostna naloga iz nemščine edino merodajen dokaz zrelosti.

Kam pridemo vsled takih sklepov višjega šolskega sveta, kot je omenjeni, ki daje slovenščini manj pravic kot nemščini, ki se poučuje v nižjih razredih povsod po tri ure, mi ni treba nadalje razmotrivati. Vsak vidi v svoji okolici, kako slabo obvladujejo naši ljudje svoj jezik, in vsak doživlja dan za dnevom, kako neusmiljeno ga mrcvarijo naši časopisi, ki delajo dosledno naravnost neverjetne jezikovne napake.

Srbom in Hrvatom se čudimo, da so tako izvrstni govorniki, oni se pa čudijo nam, da čitajo naši dostojanstveniki svoje slabe govore kot kaki kralji. Nikar pa ne pozabimo, da se ne urijo Srbi in Hrvati v svojem jeziku po 2 uri na teden!

To pot je bil višji šolski svet bolj papeški kot papež in je imel pogum odvzeti našemu maternemu jeziku kos njegovih pravic, ni pa imel poguma, ogledati si učni načrt, kier bi našel gotovo kak predmet, kateremu bi lahko odščipnil brez škode kako urico. Kajti v tem smo si edini, da je pouk srbohrvaščine v naših šolah potreben, odločno smo pa proti temu, da bi bila ravno slovenščina žrtev.

Ker navaja višji šolski svet kontinuiteto pouka kot razlog svojega sklepa, opozarjam na tem mestu na drugo važno kontinuiteto, na katero so možje pri zeleni mizi pozabili. Iz ljudskih šol prihajajo v srednje učenci s čisto izgovorjavo l, kar ima za posledico, da govore naši dijaki, ko posože srednja šola vmes, neki jezik, ki ga smatrajo za svoj občevalen jezik samo ljubljanski potepuhi najnižje vrste. S čiste izgovarjave l padajo naši dijaki v skrajno naturalistično izgovarjavo, s katero moramo tudi obračunati. Čas je, da pričnemo s pravilno izgovarjavo že v ljudski ošli, četudi izgube naše učiteljice s tem eno svojih značil.

Pričakujemo, da ne izvrši višji šolski svet tega svojega prenagljenega in ne dobro premišljenega sklepa in ne krati pravic slovenskega jezika, katerega bodo učitelji slovenščine vedno branili. Ne zametujmo pogače, ki so nam jo dali Srbi!

— — —

žični situaciji je napravil konec sprevodnik, ki je gromko zaklical: »Radovljica!« Izstopili smo ...

Drugo jutro smo sklenili na vsak način kontrolirati — tako za glasbo vneto gospodično, ker smo videli, da je tudi ona izstopila. Prenočili smo in naslednje jutro smo se takoj postavili k prvemu jutranjemu vlaku proti Jesenicam. Na kolodvoru smo zapazili našo »dečvo« nerodno in mencajočo, kot bi stala na žerjavici, v rokah držeč torbico, v njej dve veliki steklenici mleka. Suvala je živahno modrooko gospodično, ki jo je Joža spoznal za svojo znanko. Stopil je k njej.

»Dobro jutro, gospodična Stana?«

»Ah, Ti, Joža!« Kaj pa se tod potikaš?«

»Čuj besedico! Kdo je ta gospodična poleg Tebe?«

»Ta? Ah, to je naša sobarica?«

»Pa mora biti vrlo muzikalična!«

»To pa že! Vsakogar našmira!«

Stana je pokazala svoje bele zobke ter se iz globine srca smehljala Jožovi storiji o — muzikalični sobarici, ki pozna muziko Robinzona in Zola.

O ljubezni in zakonu.

Ljubezen je iluzija, da je izvoljenka najlepša, ali da je izvoljenec čisto drugačen kot vsi drugi.

* * *

Noben mož ni prestar, da bi se ne ozrl za žensko, nobena žena ni tako grda, da bi ne upala dobiti moža.

* * *

Samec je mož, ki žensko čim dalje bolj potrebuje in je vendar čim dalje bolj zadovoljen, da še vedno ni oženjen.

* * *

Največja sreča v ljubezni je, če je izvoljenko poročil kdo drugi.

* * *

Najbridkejše v zakonu je, da misli žena, da so vsi možje prav tako ali pa še bolj neumni.

* * *

Nekdaj je imel en mož eno ženo in šest otrok. Danes ima lahko šest žen, a nič otrok.

* * *

Ljubosumnež si domišlja, da imajo drugi moški tudi tako slab okus kakor on.

* * *

Življenje ženino je počasno degeneriranje moževo.

* * *

Ženska ljubosumnost sega tudi preko groba, moška pa le do spalnice. K sreči ženske lahko odpuščajo, a težko pozabljajo.

* * *

Ženske imajo izvrsten spomin za vse, česar kdo zanje ni storil, a čudovito slab za vse, kar je kdorkoli kdajkoli zanje storil.

* * *

Ženska joka največkrat zato, da razžalosti srce drugim.

* * *

Za moža je grenko ljubiti neljubljen, a še grenkeje je zanj, ako je ljubljen še vedno, ko sam že davno več ne ljubi.

* * *

Ženska, ki mirno brez ugovora posluša, kadar se hvali drugo žensko, se stara.

* * *

Ljubeznivosti, katere izkazuje žena možu javno, so namenjene brez dvoma komu tretjemu.

— — —

Reška konstituanta.

Predstavitev vlade.

— **Reka, 7. okt.** (Izvir.) Otvoritvena seja konstituante je pustila za seboj dober utis. Prebivalstvo se je oddahnilo. Zanellov govor se splošno z odobravanjem komentira Dan je potekel mirno. Jutri bo druga seja. Predsednik poda program vlade, kateremu utegne slediti debata. Po končani debati bo zahtevala vlada zaupnico s poimenskim glasovanjem. Člani vlade nastopijo nato svoje funkcije. Nato se izvolijo odseki: legalno-administrativni, finančni, trgovsko-prometni, budgetni, peticijski, imunitetni, naučni in socijalni. Sestava kabineta naletava na težkoče zbog tega, ker v večini, iz katere izide vlada, ni zadosti veljavnejših zastopnikov trgovine in industrije, ker so se ti kakor drugi odlični starejši Rečani ob volitvah radi takratnih razmer odtegnili političnemu življenju. Vendar pa je pričakovati, da bo nova vlada glede na sedanji položaj zadovoljila javno mnenje. Člani kabineta se imenujejo državni tajniki. Za kabinet so določeni dr. Blasich za notranje zadeve, dr. Jechel za sodstvo, finance se izroče splošno priznani osebnosti, za trgovino in javni nauk se določita osebnosti danes. Zanella hoče imeti v svojem kabinetu tudi delavskega zastopnika, da tako pokaže avtonomna stranka svojo skrb za delavstvo. Upati je, da bo delo konstituante uspešno.

Iz naše kraljevine.

— **Biankinijev jubilej in Čehi.** Češkoslovaško časopisje se je spominjalo s primernimi članki 50letnice Biankinijevega novinarskega in političnega delovanja.

— **Stanarina v novih hišah ne bo maksimirana.** Iz Beograda poročajo, da je ministrski svet sklenil, da so nove hiše izvete od maksimiranja stanarine v interesu gradbene podjetnosti. O tem bo sklepal definitivno zakonodajni odbor, ko bo razpravljal o reviziji uredbe o stanarinah.

— **O organizaciji invalidov.** V Beograd je prišla deputacija invalidov iz Hrvatske, Bosne in Dalmacije v svrho posredovanja, da se izvede edinstvena organizacija jugoslovenskih invalidov in da se skliče kongres invalidov iz vse države ter izvoli osrednji odbor.

Maršal Ferdinand Foch - sedemdesetletnik

Maršal Foch (izgovori »Foš!«) mora biti znan vsakemu omikancu. Foch je eden največjih vojnih poveljnikov, kar jih pozna svetovna zgodovina — Foch je premagal Nemce in njih zaveznike ter je odločil zmago antante v svetovni vojni — Foch je v največji meri osvoboditelj sveta germansko-madžarsko - bolgarsko - turškega terorja — torej soustanovitelj svobodne Jugoslavije. Rojen je bil 2. okt. 1851. v malem mestu Turbes na juž. Francoskem blizu Pirenej. Njegov oče je bil Napoleonov častnik. Ferdinand Foch je vojak od l. 1870; po stroki je topničar, a je kmalu postal profesor na Vojni šoli ter je postal končno ravnatelj te šole. Obenem je bil poveljnik raznih armadnih zborov. L. 1914 je poveljeval IX. armadnemu zboru ter zadržal Nemce pred Meurthem in Nancyjem; nato je bil pri St. Goudu vrgel Nemce od Marne nazaj ter preprečil nem. naklepe za vselej. In l. 1916 je bila Fochova zmaga na Sommi zopet sijajna. Na seji 26. marca 1918., ki so se je udeležili Poincaré, Clemenceau, Petain, lord Milner, maršal Haig in Foch, je bil Foch pooblaščen, končno zediniti vse vojske Francije, Anglije in Belgije ter Amerike pod enotno vodstvo. To se je Fochu posrečilo in nato je bil imenovan za generalissima. Od te dobe dalje so se morali Nemci z zavezniki stalno in brez odmora umikati. Foch je dosezal uspeh za uspehom, dokler niso Nemci 11. listopada 1918 kapitulirali. Foch pa je poslal svoje častnike z velikimi četami tudi na laško in solunsko fronto ter je pomagal Italijanom in Jugoslovenom do zmage. Dne 21. listopada 1918 že je Francoska Akademija imenovala Focha za svojega člana, in slavnostni govor je imel bivši franc. predsednik Poincaré. Maršal Foch je posetil po prevratu Beograd in Kosovo ter je užil največja odlikovanja na našem dvoru. Sedemdesetletnice Focha, tega Napoleona 20. veka, se torej z največjo hvaležnostjo spominjamo tudi Slovenci. Brez njegovega genija in napora — kaj bi bilo danes z nami?

Politične vesti.

= **Pangermansko gibanje v Jugoslaviji.** Dobili smo ta-le zanimiv dopis: Po vseh nemškutarskih gnezdih po Sloveniji se zadnji čas opaža, da dvigajo poznani Nemci in nemškutarji čimdalje bolj samozavestno svojo glavo; zlasti kadar se kak izletnik iz Nemške Avstrije povrne, stikajo ti ljudje glave, se samozavestno smehljajo in zahtevajo via facti od vsakega našega inteligenta, vštevši predstojnike oblastnij, da se ž njimi občuje v nemškem jeziku. Seveda jim naše blage dušice tropoma nasedejo! Slutilo se je že dalje časa, da tiči za temi sicer sporadičnimi, zato pa toliko bolj doslednimi pojavi, sistem, načrt, za katerim stoji dirigent. Molčali smo, da vidimo, kako daleč se naši pangermančki po treh letih srčnih krčev sploh upajo. No, nagradili so bogato naš molk; smatrali so ga za nevednost in slabost. V tej svoji veri so se ti janičarji, ki jih ljudsko štetje niti 40.000 ni naštelo, podvzeli junaško inicijativo: ustanovitev lastne politične stranke pod naslovom »Jugoslavische Deutsche Volksspartei« v zvezi s švabi v Vojvodini, Sremu itd. Švabi so se povabilu odzvali in na sestanku v Zemunu je bilo pred kratkim sklenjeno, da se ta stranka ustanovi ter zbere pod njenim okriljem vse Nemce »für die kommenden Zeiten«. Centralno vodstvo naj ima svoj sedež v Zemunu, kjer se ustanovi posebna strankina pisarna, stroške so proračunili na 250.000 K. V pokritje naj plača vsak Nemec letno 4 krone prispevka. Istočasno se je sklenilo podpirati vse one, ki na en ali drug način služijo ciljem nemštva. Vsa država naj se prepreže z zaupniki, ki dobe posebna navodila. Kot glasilo bo veljalo »Deutsche Volksztg.« v Novem Sadu, čigar uredništvo je prevzel zagrizeni Kočevar Nemec dr. Franz Perz, doslej urednik »Cillier Ztg.«. To prevzame v njegovem duhu vzgojeni Kočevar Franz Schauer. — Kot se vidi, je to delo predvsem zasluga naših zagrizenih Kočevarjev. Po širnih planjavah Jugoslavije bo torej zavel naskoro svež germanski vetrič. Da pa ne ostane le pri načrtih, so šli ti Germani tudi takoj na delo; Kočevarji, Celje, Maribor, Ljubljana so zaeno z večino nemškutarskih gnezdov že prepreženi z zaupniki, na Kočevskem, kjer je krog 10.000 Kočevarjev, večinoma kmetov in krošnjarjev, so pa že začeli s prirejanjem javnih ljudskih shodov pod krinko »Bauernbunda«. Organizatorji veliki kmeti so: bivši davčni asistent Robert Ganslmayr, advokat dr. Arko, zdravnik dr. Röthl, praktikant dr. Rom. Kočevski zadružni list gospodarskega značaja »Genossenschafter« je postal via facti njih politični Leibjournal, ne da bi se oblasti zganile ali poslale na shod, kjer se precej dvoumno govori, žandarmerijo. Pravijo, da so Švabi silno navdušeni. — Beogradski radikalci naj vzpričo svoje radodarnosti banatskim švabom pazijo, da si v času, ko moramo črtati v budžetu važne in nujne postojanke za lastne učne zavode, ne zrede pred beogradskimi vrati gada na prsih!

= **Pašić se vrne iz Pariza s kraljem.** »Jutarnji List« poroča iz Beograda: Vsled odhoda ministrskega predsednika Pašića v inozemstvo je odgodena rešitev političnega položaja do njegovega povratka. Pašić ostane v Franciji, dokler bo bival tamkaj kralj Aleksander, s katerim se bo skupaj povrnil v Beograd. Po prihodu kralja v domovino se pričakuje živahnejše politično delovanje.

= **Novi poslovnik.** »Jutarnji List« poroča iz Beograda, da po novem poslovniku ne bo otvoril zasedanja parlamenta starostni predsednik, ampak predsednik, ki bo začasno izvoljen

= **Masaryk o češko - jugoslovenski zvezi.** Ob priliki predaje akreditne listine našega poslanika v Pragi dr. Vošnjaka je predsednik Masaryk v svojem odgovoru izjavil, da sta jugoslovenski in češkoslovaški narod imela v preteklosti isto usodo, kar naj bi bilo tudi v bodočnosti. V svrho zavarovanja svoje svobode sta se obe državi zedinili z Romunijo v dogovor, ki ga je odobrila entanta, kateri je znan definitivni značaj te zveze. Končno je izjavil predsednik Masaryk, da bo tudi on deloval za okrepitev gospodarske in kulturne zveze med Jugoslavijo in Češkoslovaško.

= **Tajne habsburške - monarhistične konference.** »Prager Presse« poroča, da se vršijo v bližini Norimberka zaupne konference avstrijskih, bavarskih in madžarskih monarhistov. Bivanje bivšega bavarskega kralja v Szaszvaru je najbrž v ozki zvezi s temi konferencami. Konference se udeležujeta tudi zastopnik bivšega cesarja Karla dr. Schager in bivši poslanik dr. Wiemer.

= **Nova češkoslovaška vlada in Nemci.** Iz Prage poročajo: Nemška krščansko - socialna ljudska stranka se bo v plenarni skupščini nemške parlamentarne zveze, ki se bo vršila v kratkem, zavzela za to, da neha politika abstinence, ker je nastal vsled imenovanja nove vlade, kakor tudi radi cele vrste važnih zakonskih načrtov, o katerih se bo razpravljalo, posebno vsled zakonske ureditve vprašanja vojnega posojila, povsem drug položaj.

= **Avstrijski socijalni demokrati in vlada.** Z Dunaja poročajo, da je dr. Adler dementiral vesti o vstopu socijalnih demokratov v vlado. Socijalni demokrati so po prevratu vstopili v vlado iz revolucijonarnih razlogov, sedaj pa, ko je odstranjena neposredna nevarnost protirevolucije, nikakor ne nameravajo sodelovati v vladi.

= **Vprašanje pristanišča v Genovi italijansko narodno vprašanje.** Pred par dnevi se je vršil v Genovi velik sestanek komiteja za pristaniško agitacijo. Navzoči so bili nekateri poslanci, zastopniki raznih pristaniških organizacij, podjetnikov in delavstva, fašisti itd. Na sestanku se je obširno razpravljalo, kaj treba ukreniti, da se ugodno reši vprašanje pristanišča v Genovi, ki je vzbudilo toliko razgovorov in komentarja zadnje dni. Gre za spore in odredbe, ki težijo na pristanišču in ovirajo poslovanje. Zahtevali so s kratka rečeno, da se mora centralna vlada z vso vnemo pobrigati za preuredbo razmer genovskega pristanišča, ki mora brezhibno funkcijonirati. Rotijo vse poslance in časopisje, da store vsak svojo dolžnost, da postane vprašanje genovskega pristanišča narodno vprašanje, ki se mora rešiti v parlamentu. — Genova je Italiji k srcu priraščena. Zato pa hočejo Italijani, da bi bile odstranjene iz pristanišča vse nevšečnosti ter dani pogoji za poslovanje in razvoj pristanišča, da bo moglo veljati za ponos Italije. Kje si ti, Trst? Še z Genovo, staro Genovo ima italijanska vlada težkoče in dvigajo se klici, da treba urediti Genovo in jej dati novega življenja, italijansko narodno vprašanje nastaja iz genovskih razmer — kje si ti, Trst? Včasih so trdili, da je Trst italijansko narodno vprašanje, ali to vprašanje se drži še Genove. Za Trst je vprašanje že rešeno in obseženo v iskanju ureditve in življenja za Genovo. Tržaškemu vprašanju so Italijani že skopali grob . . .

= **Mala antanta in Madžarska.** Kakor poročajo iz Londona, je dospel tja romunski zunanji minister Take Jonescu ter imel razgovore z lordom Curzonom in Lloyd Georgem. Take Jonescu je izjavil uredniku Reuterjevega dopisnega urada, da bo mala ententa na vsak način vztrajala pri tem, da se mora izvršiti trianonska mirovna pogodba. Take Jonescu je odpotoval 6. t. m. v Pariz, od koder se vrne v Bukarešto.

= **Francija in Nemčija.** Iz Berolina poročajo: Ministra Rathenau in Loucheur sta danes v Wiesbadnu, pooblaščena po svojih vladah, sklenila pogodbo o stvarnih dajatvah Nemčije Franciji. Stranski dogovori se podpišejo najbrže v petek. V glavnih dogovorih kažeta obe vladi voljo, izvesti obnovo razdejanih pokrajin severne Francije z dobavo potrebnih stvari v kar največjem obsegu, namreč z dobavo ladij, premoga, premogovnih produktov, obratnih stvari, barvil in farmacevtskih produktov. Vsa vrednost dajatev in dobav v zmislu pogodbe do 1. maja leta 1926 ne bo presegala sedem milijard zlatih mark.

= **Norveški kredit za sovjetsko Rusijo.** Iz Moskve poročajo, da je norveška vlada dovolila Rusiji pol milijona norveških kron kredita za živila.

= **Delavski kongres v Ženevi** se vrši 25. t. m. Češkoslovaško delavstvo bosta zastopala delegata Tayerle in Laube, industrijce dr. Hodac, vlado pa **dr. Stern in dr. Brabet.**

Telefonska in brzojavna poročila.

SPREMEMBA OBČ. VOL. REDA ZA NAŠA MESTA.

— **d Zagreb**, 7. okt. »Riječ« poroča iz Beograda, da je imel danes drugi odsek zakonodajnega odbora (za notranje stvari) sejo, na kateri je bila sprejeta naredba o občinskih volitvah v Sloveniji. Naredba je v toliko izpremenjena, da bo stranka z največjim številom glasov dobila v mestih z nad 10.000 prebivalci polovico mandatov, medtem ko se bo druga polovica mandatov razdelila po proporcu med vse stranke, tudi ono, ki je dobila relativno večino.

— **d Beograd**, 7. okt. Na današnji seji drugega pododseka zakonodajnega odseka je bil sprejet občinski volilni zakon za Slovenijo z nekaterimi izpremembami. Odsek je ukinil dosedanji način razdelitve mandatov (proporc) za ona mesta, ki imajo lastni štatut (Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj) in za vse občine, ki imajo več kakor 10.000 prebivalcev. Od sedaj bo v omenjenih mestih in občinah stranka, katere lista bo pri volitvah dobila relativno večino, dobila polovico mandatov, med tem ko se bo druga polovica mandatov razdelila med vse stranke, ki so predložile liste, vštevši tudi ono stranko, ki je dobila relativno večino. Odsek je sprejel tudi srbijanski princip naknadnih volitev, to je, da se bo vršila volitev, ako bo kaka lista izčrpana, za toliko mandatov, kolikor jih bo izpraznjenih. Za vaške občine, ki imajo mani kot 10.000 prebivalcev, ostane v veljavi dosedanji način volitev na podlagi čistega proporca. Izvršene so tudi nekatere manjše izpremembe in je istotako tudi sklenjeno, da se vstavi v prehodne določbe tega zakona naj se izvrše nove volitve v onih občinah, kjer so bili razveljavljeni mandati komunistov, ki so v teh občinah imeli večino.

RAZPRAVA PROTI DRAŠKOVIČEVEMU MORILCU.

— **d Zagreb**, 7. okt. Danes se je nadaljevala glavna razprava proti Rodoljubu Čolakoviču in tovarišem obtoženim umora ministra Draškoviča. Pri zaslišanju je obtoženi Čolakovič izjavil, da se ne čuti krivega, ker ni nikomur naročil, naj se izvrši atentat. Priznava se za pristaša komunistične ideje, vendar pa ni bil član komunistične organizacije. Na vprašanje predsednika, ali obžaluje svoje delo, je odgovoril, da se je s svojimi tovariši boril proti obznani, ki je protiustavna. Dalje pravi, da ni nihče nagovoril Alijo Alijagiča, naj izvrši atentat, ki ga je storil iz lastnega nagiba. Obtoženec je na vsa vprašanja odgovarjal popolnoma hladnokrvno. Razprava se je opoldne prekinila.

KONFLIKT Z ALBANIJO.

— **d Beograd**, 7. okt. V zunanjem ministrstvu se je vršila sinoči konferenca, katere so se udeležili načelnik političnega oddelka Jankovič ter razni strokovnjaki. Razpravljali so o diplomatskih ukrepih, ki naj bi se podvzeli v slučaju, ako izvrše Albanci nameravan napad. Tudi v generalnem štabu se je vršila konferenca o načrtu vojnih odredb za slučaj albanskega napada.

—**d Rim**, 7. okt. Parlamentarna komisija se je danes posvetovala o koncentraciji jugoslovenskih čet na albanski meji.

REPRESALIJE PROTI MADŽARSKI.

— **d Zagreb**, 7. okt. »Riječ« poroča iz Beograda: Na današnji seji ministrskega sveta je bil sprejet proračun ministrstva za pošto in brzojav. Na seji je bil sprejet tudi sklep, da se obvesti madžarska vlada, da bo jugoslovenska vlada pričela izvajati represalije glede madžarskih šol, ako ne bo madžarska vlada ukinila odredbe, po kateri morajo naši državljani v Madžarski pohajati v madžarske šole. Ministrski svet se je bavil tudi z volitvijo uprave Rdečega križa.

POSREDOVANJE ITALIJE RADI BURŠKE.

— **d Dunaj**, 7. okt. »Politische Korespondenc« javlja: Tukajšnji zastopniki Anglije, Francije in Italije so danes popoldne oficielno sporočili avstrijski vladi, da je talijanski minister za zunanje stvari Della Torretta predlagal veleposlaniški konferenci, naj se po en pooblaščenec Avstrije in Madžarske sestaneta v kakem mestu Italije in dnevu, ki se imata še določiti, da bi se pogajala pod njegovim predsedstvom v burškem vprašanju. Temu predlogu je veleposlaniška konferenca pritrdila. Avstrijska vlada je odgovorila ententnim poslanikom da sprejme povabilo. Kot zastopnik Avstrije se udeleži konference zvezni kancelar in vodja ministrstva za zunanje posle dr. Schober.

DENARNI ZAVODI SE SELE IZ AVSTRIJE.

— **d Dunaj**, 7. okt. Na današnji seji narodnega sveta sta bila odobrena zakonska načrta o preložitvi sedeža avstrijske Länderbanke in sedeža Anglobanke v inozemstvo.

NAPAD NERVOZNE DAME NA ZDRAVNIKA.

— **Zagreb**, 7. oktobra. (Izv.) Snoči ob 6. je izvršila mlada dama revolverski napad na znanega psihiatra dr. Herzoga. Dama je prišla vsa živčno razburjena v ordinacijsko sobo omenjenega zdravnika. Začela se je vsa tresti. Zdravnik ji je kratko ukazal, naj stopi za špansko steno in se sleče. Dama je stopila za steno, toda naenkrat je prijela za revolver in ustrelila na zdravnika, ki je sedel za pisalno mizo. Oddala je dva strela in ga težko ranila v vrat. Z okna stanovanja so poklicali na Jelačićevem trgu stoječe stražnike. Stražniki so prihiteli v sobo in razburjeno damo udarili z gumijevimi palicami po rokah. Zagrebška policija je nemreč sedaj oborožena s takim palicami po angleškem sistemu. Živčno bolno damo so odpeljali najpreje na polcijo, kjer sploh ni znala povedati svojega imena, niti rojstnih podatkov. Napisali so ji potem na listek in ona je s težavo napisala, da se zove Ružica Pakič iz Rume. Stara je okoli 20 let. Oddali so jo v Stenjevac.

Državno investicijsko posojilo.

Ogledalo tistih, ki niso podpisali državnega posojila.

Mitrovjška »Srbija« priobčuje tole: Stopili smo pred ogledalo. To ogledalo je bilo: državno poojilo. Evo, kaj govori to ogledalo:

Nič niso podpisali:

1.) Rada Nikolajević, veletrgovec in milijonar;
2.) J. Adamović, še predvojni milijonar;
3.) T. Vučković, izvoznik, ki je s pomočjo države, kakor se je sam hvalil, zaslužil 5 milijonov kron;
4.) S. Krstonošić, mož, čegar bogastvo se je še pred vojno računalo na milijone, a sedaj najbrže sam ne ve koliko ima itd.;

Tisti, ki se s podpisom posojila rogajo državi:

1.) Mesarović & Resler, ena največjih tvrdk v naši državi. Samo v enem izvozniškem spisu stoji, da so dobili izvoznice za 79 vagonov žita in za 12 vagonov masti. Njihovo premoženje se računa na stotine milijonov. Usluge države so tvrdki vsak trenutek potrebne. Brez pomoči države bi oni bili siromaki. In državi, ki jih je napravila za Kreze, so prezrljivo vrgli 25.000 dinarjev. Užasno!
2.) Herman Pesing, (podpisal je 90.000 avstr. voj. posojila), ki ima tovarno in hoče v Novem Sadu zgraditi še drugo, je podpisal samo 1000 dinarjev, itd.

V tem tonu nadaljuje »Srbija«. Kakor smo že te dni naovedali, bomo temu vzgledu sledili tudi mi ter priobčili vse one, ki pri državnem posojilu **ne poznajo države.**

Bojkot proti onim, ki niso podpisali državnega posojila.

Kakor javljajo, se je v Beogradu započela akcija, da se sestavi seznam vseh onih bogatih državljanov, ki se niso hoteli odzvati pozivu za državno posojilo. Ta seznam se bo objavil v javnosti in nalepil na javnih trgih in ulicah. Nad temi ljudmi bo potem javnost proglasila bojkot in sicer ne samo trgovski, marveč tudi družbeni. Nihče izmed njih ne bo smel biti izvoljen v nobeno javno korporacijo.

— **Vpis državnega posojila.** Državno posojilo so med drugim podpisali: baron Born v Tržiču 100.000 K, Anton Pogačnik v Podnartu 100.000 K, baronica Lichtenberg v Ljubljani 120 itsoč kron, Herman Berg, usnjar, Maribor, 200.000 K, tvrdka »Indus« v Ljubljani 400.000 K, Mestna hranilnica v Črnomlju 500.000 K, Fran Domicelj, trgovec na Rakeku, 50.000 K, Karel knez Auersperg 1 milijon, »Jugoslavija«, splošna zavarovalnica, 500.000 K.

— **Najboljši vzgled našim trgovcem** in drugim imovitejšim slojem glede državnega posojila so gotovo delavci artiljerijskega arzenala v Ljubljani. Na inicijativo upravnika g. potpukovnika Živojina Brzakovića so podpisali skupno 64.400 kron državnega posojila. Če se pomisli, da je delavstvo navezano samo na svoj dnevni zaslužek in si bo moralo to za njih vsekakor veliko svoto, pritrgati od ust, so s tem činom dokazali veliko državljanskega razumevanja, kar se pri večini naših trgovcev n bogatejših slojev žalibože pogreša. Vsa čast zavednim delavcem, ki s tem prvačijo marsikaterim premožnim in drugače vedno velikim Jugoslovenom!

Neodrešena domovina.

— **Naša in tuja kultura.** Dvije riječi odgovora na »Primorkin« članak. Prejeli smo in priobčujemo, držeč se svojega svobodomiselnega stališča: Baš ovih dana čitao sam u Vašem listu, da ste Vi uvijek pripravni da objelodanite i pisma makar Vaših protivnika, samo da su otvoreno potpisana. Ja računam na ovu Vašu liberalnost, te se nadam da ćete mi u Vašem listu podjeliti malo prostora za jednu izjavu. — Pišem hrvatski, jer zvonkog slovenskog jezika žalibože ne poznam dobro. U članku »Naša in tuja kultura«, objelodanjenom u Vašem listu od 29. prošlog septembra, imade mnogo stvari, o kojima bi se moglo raspravljati, a ima i takovih stvari, ko je bih u svojoj nepristranoj iskrenosti morao potpisati i reći: — Na žalost, to je istina! Ali konac dotičnog članka ne mogu nikako potpisati, ni mukom mimoići; ne za to, što je tu o meni govora, nego jedino za to, što ne odgovara ni najmanjo istini. Pisac tih redaka bio je sigurno naopako obaviješćen. Ja nijesam i ne mogu biti »hrvatski renegat« naprosto za to, jer sam rodjen Talijanac, iz Kopra. — Moj je materinski jezik talijanski, a do moje jedanaeste godine nijesam poznavao niti jedne jedine hrvatske riječi. Godine 1899 počeo sam pohagjati hrvatsku gimnaziju i onda sam naučio hrvatski jezik. — Naučio sam ga dobro, tako da sam i pisao u hrvatskom jeziku u neke beletristične smotre. Živio sam dugo godina u Dalmaciji, općio sam uvijek sa Hrvatima, bio am u tijesnom prijateljstvu i sa odličnim hrvatskim piscima; s nekima, kao sa prof. Nedjelkom Subotićem, suradnikom »Prosvjete« i »Književnog Juga« jesam i dandanas u pismenom i pobratimskom saobraćaju. Nijesam se nigda iznevjerio svojim talijanskim osjećajima, a uživao sam uvijek štovanje hrvatskih prijatelja i nezaboravnih kolega, jer sam se uvijek držao Preradovićeve zlatne riječi: »Tudje poštuj, a svojim se diči«. Godine 1913 izdao sam zbirku talijanskih pjesama »Amaranti«. I hrvatske neke novine izrazile su se povoljno o mojim prvijencima. U toj je zbirci odulja pjesma, posvećena mom ljubimcu, velikom hrvat. pjesniku. S Strahimiru Kranjčeviću. U istoj zbirci ima i nekoliko prevoda sa hrvatskoga. Za rata bio sam uapšen u Celovcu, bio sam interniran u Sv. Mihovilu kod Leobna uskupa sa mnogim dičnim jugoslavenskim patriotima. Poslije rata bavio sam se propagandom i držao sam hrvatske govore po Istri, ali ne u slavu fašizma, kojemu ja ne pripadam. Sa svojom propagandom ja sam iskreno koristio hrvatskom pučanstvu, jer sam nastojao, da ga poučim o novoj situaciji, da upoznam njegove potrebe i da ih tumačim kod svoje vlade. Da ja nijesam fašist o tomu dokazuje medju drugima moja izričita izjava u »Popolo di Trieste« od 3. augusta ove godine. U vrijeme političkih izbora, na 8. maja o. g. držao sam u svom rodjenom gradu kontraditorij proti fašistovskom govorniku, a naše nesuglasje izviralo je iz razlike stanovišta prema jugoslavenskom pitanju. Tršćanska »Emancipazione« donašala je moje članke, o kojima se je tršćanska »Edinost« više puta povoljno izrazila. Sa strane talijanske štampe bio sam mnogo puta napadnut. Neki zanešenjaci bili su o meni kazali, da sam »srbofil«, da sam »u službi Karagjorgjevića« i sličnih stvari. Dandanas bio bih ja »aranžirao požare vaših škola i knjižnica?« Ostao sam uvijek vjeran svojim talijanskim osjećajima i osjećajima iskrenog prijateljstva i zadivljenja slavenskog svijeta, što sam ga pobliže upoznao; tomu ću ostati vjeran i u budućnosti, makar me napadali i s jedne s druge strane. Pošteni su sa mnom, a to me tieši, itina je sa mnom, a to me bodri! Bilježim se sa štovanjem

Umberto Urbani-Urbanz.

Postojna, 3. oktobra 1921.

— **Šola za 15 italijanskih otrok.** Rimski ministrski svet je izdal dekret, da se ima v »odrešenih« provincah ustanoviti italijanska šola, kjer se izkaže za šolo vsaj 15 italijanskih otrok. Obeta se poplava z italijanskimi šolami, Jugoslovenskih otrok je brez šole na tisoče!

— **Občinski odbor v Tolminu.** Generalni civilni komisar je imenoval v svrho, da spravi občinsko upravo kolikor mogoče v sklad z veljavnim občinskim redom, za tolminsko občino odbor 13 članov. Ti so: živinozdravnik dr. Antonio Fattor, notar Fabris, inž. Artur Marenzzi in Ivan Mrak, Albin Prezl, Ivan Šorli, Ivan Kragelj, Fran Sovdat, Ivan Ilinčič, Josip Murovec in Andrej Kavčič. Izredni komisar za tolminsko občino ostane Martinacci. Za njegovega namestnika je imenovan dr. Fattor. Veliki tolminski občini načeljuje tako izredni komisar Italijan in njegov namestnik je tudi Italijan iz kraljestva. Noben domačin, niti notar Fabris, ni zadosti kvalificiran za komisarjevega namestnika.

— **Za cesto med Idrijo in Postojno** se je potegoval poslanec Lavrenčič. Listi poročajo, da je določenih 400.000 lir kot prvi obrok za zgradbo te ceste. Idrija je premalo laška! — Za zgradbo justične palače v Trstu je določenih 3 milijone lir, za vojaške postaje ob meji 1,600.000 lir. Za regulacijo Soče in pritokov je določenih 300.000 lir, za ureditev hudournikov po Soški dolini 300.000 lir.

— **Shod v Vipavi.** Poslanca dr. Wilfan in Lavrenčič bosta imela v nedeljo 9. t. m. ob 3. uri pop. shod v Vipavi v Hrovatinovi dvorani. Poročala bosta o političnem in gospodarskem položaju.

Vesti o odpravi medicinske fakultete in tehnike v Ljubljani izmišljene?

Preko Zagreba smo dobili predvčerajšnjem vest, da je ministrski svet sklenil iz financijalnih razlogov ukiniti medicinsko fakulteto v Ljubljani in da je razpravljal tudi o odpravi ljubljanske tehnike. Kakor vse kaže je bila ta vest tendencijozna mistifikacija. Beogradska »Pravda« z dne 6. oktobra poroča namreč o ministrskem svetu dne 5. t. m. na uvodnem mestu med drugim tole:

»Nato se je prešlo na razpravo proračuna ministrstva prosvete. Pri tej priliki se je razvila debata o vprašanju narodnih gledališč. Sklenilo se je, da naj beogradsko, zagrebško in ljubljansko ostanejo kot narodna gledališča, katerih dohodki in stroški padajo v breme državnega proračuna, dočim je za ostala gledališča reducirana podpora, ki je bila določena s proračunskim načrtom ministrstva prosvete.

Kar se tiče medicinskih fakultet, ostanejo, kakor je določil zakon, tri in sicer v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Vlada v tem vprašanju ni mogla učiniti nobene spremembe, ker je ta zakon sprejelo začasno narodno predstavništvo in se samo z novim zakonom more izvesti kaka sprememba. V vprašanju gent posebe za vsako študijsko stroko. Za ureditev tega vprašanja je bil določen odbor, v katerega sta vstopila ministra Pribičevič in dr. Jovanović, ker minister Trifković ni mogel sprejeti te naloge, ker je prezaposlen v skupščini. Isti odbor izvede tudi reduciranje gimnazij, vsled česar se osnuje več ljudskih šol, kjer bo pouk trajal osem let, kakor to določa novi načrt zakona o osnovnih šolah.« . . .

Nimamo povoda, da bi dvomili o točnosti tega poročila, to tem manj, ker je tudi nam znano, *da je bila medicinska fakulteta v Ljubljani osnovana na podlagi zakona začasnega narodnega predstavništva. Ta zakon je torej v veljavi in tega zakona ne more spremeniti noben sklep ministrskega sveta. Ljubljansko medicinsko fakulteto in tehniko more torej odpraviti edino narodna skupščina z novim zakonom.*

Zdi se torej, da so bile vesti o odpravi naše medicinske fakultete in tehnike lansirane v svet z gotovim zlobnim namenom, da bi se razbuštipendij se je sklenilo, da se izvrši koncentracija v ministrstvu prosvete in da se določi v to svrho kontinrilo slovensko javnost.

— — —

Protestna skupščina akademikov.

Danes 8. t. m. dopoldne se je vršila v zbornici tukajšnjega vseučilišča protestna skupščina celokupne akademske omladine radi vesti o odpravi tehniške in medicinske fakultete. Zbornica je bila polna akademikov. Po izvolitvi predsedstva in 10 zaupnikov z vseh fakultet je prvi poročal o situaciji akademik Marolt, povdarjajoč, da čakajo le še uradnega obvestila o ukinjenju medicinske in tehniške fakultete. To sedaj, ko se ni mogoče več vpisati na kako drugo vseučilišče. Leto je torej že skoro izgubljeno. Krivci za ukinjenje niso v Beogradu, krivci so doma. Prizadetih je 400 akademikov. Med temi je 90 odstotkov takih, ki so navezani na Ljubljano. Merodajni krogi so opozorili akademike, da je vse odvisno od celokupnega nastopa. Zadeva je vprašanje vsega slovenskega naroda. Danes podajajo protest in resolucijo, krivce si poiščejo ob drugi priliki. Drugi govornik, medicinec, je naglašal potrebo medicinske fakultete v Ljubljani in ostro obsojal strankarstvo. Ko je omenil, da je kraljevi namestnik Hribar prijatelj in zaščitnik akademske omladine ter vnet za popolno vseučilišče, se je razvilo burno ploskanje. Drugi govorniki so izvajali, da treba s stvarjo pred narod, filozof Čebokli je zahteval, naj se izrečejo naši poslanci, ali so za popolno vseučilišče v Ljubljani ali so proti. Govori so bili mestoma zelo ostri, padla so huda očitanja. Sledili so tudi burni prizori. Končno je bila sprejeta soglasno resolucija s protestom proti nameravanemu ukinjenju tehniške in medicinske fakultete, ki pomeni omalovaževanje slovenskega naroda in kulturen škandal napram inozemstvu. Zato se zahteva od ministrskega sveta, da revidira svoj sklep in izda novo naredjenje v prilog Ljubljani. Sklep je protiustaven in nezakonit. Akademiki so pripravljeni, braniti svoje zahteve do skrajnosti. Nato je sledil pohod akademske omladine do vladne palače, kjer so izročili spomenico, naslovljeno na skupno ministrstvo, kraljevemu namestniku.

— — —

Poziv jugoslovenski javnosti.

Štiri leta že spi v grobu dr. Janez Ev. **Krek** veliki učitelj svojega naroda in njegov vodnik na poti k združitvi z brati. Njegovo delo je dvignilo slovenski narod tako rekoč na vseh poljih duševne in tvarne kulture in še pozni rodovi bodo uživali sadove njegovega velikega duha, plemenitega srca in neupogljive volje. V njegovi rojstni vasi se je sestavil odbor, ki hoče kot izraz hvaležnosti do zvestega prijatelja vseh trpečih vzidati spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši, šoli pri Sv. Gregorju. Odbor prosi vse, ki jim je Krekov spomin drag, naj pošljejo svoje prispevke za spominsko ploščo na naslov: Odbor za Krekovo spominsko ploščo pri Sv. Gregorju, pošta Ortnek. — Odbor za vzidavo spominske plošče na Krekovi rojstni hiši.

Predsednik: Franc Krumpestar m. p.
Blagajnik: Franc Oblak m. p.

Narodno gospodarstvo.

— ng **Ustavitev plačil v Združenih državah.** Po poročilu lista »Duns Review« znaša število insolvenc v Združenih državah meseca avgusta 1562 z obveznostmi v višini 42,904.000 dolarjev; to je najvišje število od februarja sem. Od teh ustavitev plačil jih odpade 373 na industrijska, ostale na trgovska podjetja.

— ng **Finančna vest iz Italije.** V uradnem listu objavljeni dekret razveljavlja za časa Giolittija izdan dekret, po katerem so se morali titri obligatorično glasiti na ime.

— ng **Likvidacija britanskega vojnega blaga.** »Daily Chronicle« javlja, da je urad za likvidacijo zalog sklenil z nekim sindikatom v Glasgowu pogodbo v svrho likvidacije še obstoječih zalog tekstilnega blaga. Zaloga obsega srajce in hlače v velikem številu, na tisoče odej, milijone rokavic, milijone metrov volnenega blaga itd. v vrednosti 4 milijonov lstr. Blago se bo razpečevalo po celem kontinentu.

— ng **Znižanje bolgarske izvozne carine.** V Bolgariji se nahajajo zaloge tobaka in usnja v vrednosti nad 100,000.000 levov. Preostanek na žitu je tako velik, da je skoro 2,000.000 ton pripravljenih za izvoz. Ker je vzrok težkega finančnega položaja Bolgarije pasivna trgovinska bilanca, so se ne le odpravile skoro vse doslej obstoječe izvozne prepovedi, temveč so se tudi znižale postavke izvozne carine na desetinko dosedanjega zneska.

— ng **Krožeči bankovci na Ogrskem.** Po izkazu ogrske državne banke se je v prvem tednu septembra obtok bankovcev zvišal za 114,900.000 kron. Obtok bankovcev na Ogrskem je s tem dosegel vsoto 18 milijard 300 milijonov kron.

„Jadran" in „Gruda".

Kakor čujemo, se snuje na ljubljanski univerzi agrarni klub »Gruda«, ki namerava zbirati v svoj krog vse one, ki imajo voljo baviti se s proučevanjem sodobnih ekonomskih, socijalnih in političnih pokretov, zlasti pokretov poljedelskih vrst. Klub bo napreden, ter bo stal na stališču narodnega in državnega edinstva. Pozdravljamo že v naprej ustanovitev tega kluba, ker uvidevamo, da je v sedanji dobi potreben in želimo z njim prijateljskih odnošajev, kot nositelji in naraščaj naprednih idej.

Vendar pa si dovoljujemo ob njegovi ustanovitvi opozoriti na sledeča dejstva: Klub je izdal proglas na abiturijente, v katerem pa ne razvija svojega programa, ampak skuša z nestvarno kritiko potvarjati program že obstoječega naprednega akad. društva »Jadran«. Proglas naglaša, da pogreša pri društvu »Jadran« vsako socijalno pojmovanje in razumevanje neobhodnih potreb malega človeka kmetskih in delavskih slojev. Ta trditev nasprotuje točkam 5. in 6. društvenega programa, ki se glase: »5. Društvo smatra razlike med posameznikí, izvirajoče iz kvalitete dela, ki bodi regulativ tudi imetku, za nujne in vidi pravi družabni red v vsestranski harmoniji, doseženi evolucijonarnim potom, med vsemi činitelji socijalnega življenja. — 6. Društvo nasprotuje torej razmahu poedinca na škodo drugih, pač pa nalaga močnejšemu večje socijalne dolžnosti.«

Razen tega moramo povdariti, da je bilo delovanje društvene, kulturno-znanstvene sekcije osredotočeno v prvi vrsti v razmotrivanju sodobnih socijalnih vprašanj, delavskih in agrarnih pokretov. Proglas trdi, da pridobiva društvo svoje članstvo večinoma iz meščanskih krogov, kar nikakor ne odgovarja resnici, ker so v društvu organizirani akademiki vseh slojev, ki so naprednega mišljenja.

Tudi trditev, da se društvo bolj kot s praktičnimi vprašanji, bavi z gojitvijo družabnosti, ravnotako ne odgovarja dejstvom. Glede gojitve družabnosti pa opozarjamo na Masarykov spis: »Prehod s srednje na visoko šolo«, ki je priobčen v brošuri »Mladim akademikom«, katero je izdala družba »Polet«.

Ker so proti društvu naperjeni očitki neosnovani in brez vsake podlage, smo bili primorani v obrambo društva pribiti navedena dejstva.

Torej ne le društven program, ampak tudi življenje in delo društva ne daje povoda nikomur, da bi njegov program potvarjal.

Jugoslov. napr. akad. društvo »Jadran«.

— — —

Shod za Koroško.

„Gosposvetski Zvon" priredi ob priliki obletnice koroškega plebiscita v ponedeljek dne 10. oktobra 1921 ob 7. zvečer v dvorani hotela Union javen shod.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. oktobra 1921.

— **»Slovenčeva« vest.** Z ozirom na vest, ki jo je priobčil »Slovenec« v svoji 229. štev. z dne 8. t. m., želi g. pokrajinski namestnik Hribar ugotoviti, da je akademski deputaciji, ki se je oglasila pri njem radi vesti o opustitvi ljubljanske medicinske in tehnične fakultete, le dejal, »da je žalibog tudi Slovencev, ki so za opustitev medicinske fakultete«. Vse kar je v »Slovencu« še sicer rečenega, je na celem izmišljeno.

— **Novi župan v Ljubljani** bo v kratkem potrjen. Proti izvolitvi ni bil podan v zakonitem roku 8 dni noben ugovor. Pokrajinska uprava je poslala volilni akt že ministrstvu v Beograd in ni dvomiti, da bo potrditev župana sledila že v najkrajšem času.

— **Ljubljanska posebnost.** »Kmetijski list« piše: V Ljubljani so modri ljudje. To se je videlo pri županski volitvi. Da bi ne postal demokrat župan, so se zvezali socijalni demokratje, narodni socialisti in klerikalci ter izvolili iz svoje srede župana in podžupana. Ker je bilo social. demokratov najmanj, namreč 5, so dobili župana; narodnih socialistov je le 8, torej jim gre podžupan: klerikalcev je pa največ, namreč 10, ti pa ne dobe ničesar. »To je vendar narobe,« so dejali ljudje. Ko pa so videli, kako veselo se smejejo klerikalci, so pa ljudje razumeli. Uganka se namreč razveže takole: Socialnih demokratov je najmanj in zato dobe največ časti in najmanj moči, NSS manj časti in malo več moči, SLS pa nič časti in vso moč.

— **Spoznavajmo se in razumeli se bomo!** Dr. Kosinov kvartet je dovršil svojo turnejo po Srbiji ter je sedaj v Bosni. Kakor znano, spremlja dr. Kosinov kvartet vseučil. prof. dr. Fr. Ilešič, ki prireja predavanja po vseh večjih mestih o naši domovini. Danes smo prejeli dopisnico, pisano dne 8. t. m. v Sarajevu. Gosp. pristav Ivan Završan nam poroča: »Absolvirali smo Srbijo. Kaj pa se to pravi, se ne da kar na kratko povedati. Nihče od nas ni pričakoval tega, kar smo doživeli. Vtisi so neizbrisni. Kakšne krivice delajo izvestneži Srbom! Kako nas ljubijo — nas, nebogleno dete — Slovence! A ničesar drugega nočejo od nas, kakor da bi jim vračali vsaj nekaj one ljubezni, ki jo gojo do nas. V ostalem pa mi vršimo svojo nalogo. Drugi pravijo, da izberno. Zavedamo se pa dobro, da vsa ta velikanska pozornost ne gre nam, nego vsem Slovencem!« — Tako gospod Završan. Glejte, čudno: v nedeljo je samostojni kmet Ažman na krasni slavnosti v Radovljici ob otvoritvi Sokolskega doma govoril prav tako, kakor tu g. Završan piše. Ažmanov govor z dne 2. t. m. je celo v besedah isti, kakor Završanova dopisnica z dne 8. t. m.! Vsakdo, kdor osebno spozna srbski narod, se vrača v domovino očaran, poln ljubezni in spoštovanja do bratov Srbov; a vsakogar je obenem sram, da imamo med seboj vendarle nekaj kletvenikov — nevednežev — zlobnežev. Ti izleti naših ljudi med Srbe so torej silno koristni. Naši samostojni kmetje, naši učitelji in profesorji, naše žene in zdaj naši pevci so Srbe spoznali oči v oči tam doma ob Savi, Vardarju, Drini in Bosni: zdaj naj povedo vsakomur, ki hujska proti Srbom, da je lažnjivec in lopov! In če ne zaleže beseda, bo zalegla brca ali klofuta.

— **Koroška obletnica.** Jurist nam piše: Naivno je izpraševati, kako naj obhajamo obletnico koroške izgube, ko trpimo, da se pripravlja zguba nadaljnega ozemlja z enakimi sredstvi. Pri slovenskih zbornih sodiščih n. pr. je senatnih predsednikov je skoro več Nemcev kot Slovencev. Vpliv teh je od dne do dne večji. Pritožbe prinašajo že časopisi. Zoper L. pa, ki je v Vašem listu opozarjal na nevarnost inflacije justice po nemških sodnikih, je uvedena disciplinarna preiskava, ki še ni končana. Tudi on pride pred nemške sodnike. Zato pa ob obletnici: Proč z vodilnih mest s prvimi, zadoščenje drugemu. Primum a suis regnari.

— **Manifestacija** *akademikov ob priliki obletnice kor. plebiscita — v nedeljo 9. t. m. ob 10. dopoldne v Mestnem domu. — Pridite!*

— **Pogreb Ivana Brenceta** se je vršil na Dovjem 4. t. m. pop. Takega pogreba Dovje še ni doživelo. Od vseh strani so prihitele množice in vlak je pripeljal tudi zastopstvo vojaštva, gasilnih društev in raznega občinstva. Pogreba so se udeležili Sokoli, šolska mladina in Orli. Na kolodvoru in na pokopališču so peli pevci žalostinke, ob grobu pa je govoril g. duhovni svetnik Jakob Aljaž.

— **Državno žensko učiteljišče v Ljubljani — 50 let.** V petek je poteklo 50 let, odkar se je otvoril prvi letnik našega ženskega učiteljišča. Gojenk je bilo leta 1871. že 42 ter je bil zavod nastanjen najprej na Ribjem trgu, kasneje na Novem (Turjaškem) trgu in je šele od početka šolskega leta 1884. v sedanjem poslopju. Od 1884—1898 je imelo učiteljišče vedno le po dva letnika, kasneje vse štiri. Znano je, da so se morale prve učiteljice boriti proti raznim predsodkom ljudstva in marsikje tudi cerkve. Toda premagale so vse sovražnosti ter so dandanes učiteljice prevažen kulturni faktor na deželi, a tudi po mestih. Kjerkoli je agilna, za javno prosveto in socijalno delo vneta učiteljica, ki vpliva s svojim vzglednim, narodno zavednim življenjem, je naš narod, zlasti ženski, duševno in telesno svež in probujen. Vedenje mladine, njeno zunanjost in značaj, uglaja in lika dobra učiteljica, tako da je povsod izginila nekdanja sirovost in zanemarjenost. Jubilej so na zavodu v petek proslavili z lepo šolsko slavnostjo. Govoril je g. ravnatelj Anton Dokler; nato so se vršile primerne deklamacije, petje kvarteta moškega učiteljišča in pevska zbora pod vodstvom g. skladatelja E. Adamiča.

— **Primorcem, vojnim oškodovancem!** Italijanske oblasti priznavajo odškodnino le onim, ki so rojeni in pristojni v ozemlje, pripadajoče danes Italiji in tam stalno bivajo ter onim, ki sicer nimajo vseh teh pogojev, ki pa so si pridobili državljanstvo Italije v zadnjem času potom opcije. Primorcem, vojnim oškodovancem, ki so z opcijo za jugoslovensko državljanstvo izgubili domovno pravico v zasedenem ozemlju, Italija pravice do vojne odškodnine ne prizna. Na to opozarjamo vse prizadete, katerim svetujemo, da dobro premislijo vse posledice optiranja, zlasti izgubo pravice do vojne odškodnine napram Italiji. Vprašanje vojne oškodnine za osebe, ki so naši državljani najsibo vsled opcije ali drugače, do danes še ni urejeno, in opozarjamo vse prizadete, da si ne delajo nepotrebnih iluzij in potov, da ne bodo razočarani. Edina možnost, priboriti si vsaj nekaj odškodnine je, da se vsi ti vojni oškodovanci iz Primorja organizirajo in potom organizacije izvrše potrebne korake pri oblastih in si na ta način pribore pomoč države. Pri tem moramo pripomniti, da opcijski rok za jugoslovensko državljanstvo še ni potekel, in da se sprejemajo tudi opcijske vloge za italijansko državljanstvo še vedno. Vojne oškodovance, ki niso optirali, opozarjamo, da zahtevajo prošnje in pota za cenitev, za dosego predujma in dr. precej časa in da se da vse to težko izvesti potom pooblaščencev, vsled česar je najbolje, da prizadeti osebno izvrši vse te korake. Ako že koga pooblastijo, morajo dati svoja od sodišč poverjena pooblastila posredovanjem okrožnega, odnosno deželnega sodišča nadpoveriti od višjedeželnega sodišča v Ljubljani in od italijanskega konzulata v Zagrebu, kar je najbolje, da storijo potom osebnega posredovanja, ker sicer predolgo traja in zamude rok za vložitev odškodninske prošnje, ki poteče v Italiji z 31. oktobrom t. l.

— **Pozor Primorci!** V vseh občinah zasedenega ozemlja se vrši popisovanje državljanov. Vsled tega pozivamo vse v Jugoslaviji bivajoče Primorce, ki niso in tudi ne bodo optirali za jugoslovensko državljanstvo, naj se v lastnem interesu takoj pismeno prijavijo domovnim občinam, da jih vpišejo v imenik novih državljanov Italije. Prijavi je priložiti od tukajšnjih občinskih uradov potrjene družinske liste.

— **Kako Nemci znajo, ali pa jih je strah?** Pišejo nam: Moja žena je hotela v začetku septembra, ob obletnici smrti očeta, na Koroško, da bi posetila grob staršev. Preskrbel sem ji pri glavarstvu potni list. Tudi sem prej po sorodnikih dal v Celovcu poizvedeti, če je treba od koroških oblasti kakega dovoljenja, da pri avstrijskem zastopstvu v Ljubljani ne bo zadržkov. Dobil sem obvestilo, da so se te formalnosti odpravile julija meseca, in da naj le grem v Ljubljano, kjer takoj dobim nemško avstrijski vizum. A glej ga, Mihlna! — »Haben Sie eine Einreisebewilligung von Klagenfurt?« me je takoj vprašal. Na moje pojasnilo, da tega dovoljenja vendar ni več treba, ker je od meseca julija odpravljeno, mi je povedal, da (sredi avgusta) iz Celovca še nima tozadevnega obvestila! Pisal sem torej še enkrat sorodnikom, da naj preskrbijo v Celovcu potrebno dovoljenje, in dobil sem drugič obvestilo, da tega ni več treba. Pridem zopet k nemško avstrijskemu zastopstvu v Ljubljani, in komedija se začne na novo: »Haben Sie eine Einreisebewilligung von Klagenfurt?« — Povem, da naj se ne norčuje s strankami, ko glasom ponovnih poročil teh »Einreisebewilligung« ni več treba. In sedaj poslušajte Mihlna, kako jo je to pot zavil: »Einreisebewilligung — freilich — ist zwar keine mehr notwendig, aber die Zustimmung zur Einreise!« Tako se nas bojijo, da morajo take komedije uganjati! Znamenje, da imajo glede Koroške strašno kosmato vest!

— **Mestni občinski svet v Mariboru** ima svojo prihodnjo sejo v torek, 11. t. m. ob 18.

— **Občinsko sodišče v Mariboru.** Za soboto, 8. t. m. določene javne razprave so preložene na sredo, 12. t. m. ob 17. To pot pridejo zopet na vrsto navijalci cen.

— **Usposobljenostni izpiti za obče ljudske šole in za meščanske šole pred državno izpraševalno komisijo v Mariboru** (na državnem moškem učiteljišču) se prične v četrtek dne 8. novembra t. l. Pravilno opremljene prošnje naj se vpošljejo pravočasno potom okr. šol. svetov, da bodo do 25. oktobra t. l. v rokah izpraševalne komisije.

— **Promet z valutami in devizami.** Včeraj je začel poslovati pri Narodni banki v Ljubljani odbor za kontrolo deviznega in valutnega prometa. Trgovci, ki žele kupiti devize, se morajo obračati do tega odbora. Včeraj popoldan je odbor pozval na konferenco zastopnike pooblaščenih bank v Ljubljani v ta namen, da je pojasnil svoje stališče v načelnih vprašanjih in izvedel za potrebe denarnih zavodov.

— **Nočni brzovlaki.** V ponedeljek, dne 10 t. m. se upelje na progi Dunaj j. k.—Trst—Zagreb via Gradec—Maribor—Ljubljana nov par nočnih D-vlakov. Prvič se odpelje novi vlak z Dunaja j. k. ob 19.20 dne 10. oktobra in dospe v Trst ob 9.35 in Zagreb ob 5.39 dne 11. oktobra. Prvič se odpelje vlak iz Trsta ob 19.45 dne 11. oktobra, iz Zagreba pa ob 0.02 dne 12. oktobra in dospe na Dunaj j. k. prvič ob 10.55 dne 12. oktobra. Podrobni vozni redi veljajo kakor jih je objavila Južna železnica dne 1. junija 1921. Ta D-vlak bo imel vse tri razrede in mednarodne spalne vozove na vseh progah. Vizum za potovanje skozi Jugoslavijo bodo dajale jugoslovenske oblasti v vlaku proti plačilu 10 dinarjev.

— **Ustavljen brzovlak.** Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja, da vsled nastalih zaprek Balaton D-vlak št. 302 v soboto 8. oktobra ne bo dospel na Dunaj in da bo do nadaljnega ustavljen tudi promet D-vlaka štev. 301.

— **Trgovska akademija v Ljubljani.** Pouk v II. letniku Trgovske akademije in ne v I. letniku, kakor se nam je včeraj pomotoma poročalo, prične v ponedeljek, 10. oktobra. V I. letniku se je pouk že pričel.

— **Automobilna prometna d. d.,** v Ljubljani koje vabilo na subskripcijo njenih delnic priobčujemo med inserati, bo dobila še tekom tega meseca popolnoma nove autobuse tvrdke Saurer, na kar se bo začelo pravzaprav še le redno obratovanje. Le pod pritiskom želja na prometu interesiranih ob progi Celje-Ljubljana stavila je družba v promet stare vozove, ki pa — žal — nikakor ne odgovarjajo zahtevam te dolge proge. Ni tedaj čudno, ako so tupatam neljubi defekti, ki pa bodo izostali, čim pridejo novi vozovi v promet. Ker je promet z autobusi dokaj dobičkanosen, nudi nakup delnic dobro in sigurno obratovanje, vsled česar se delnice od interesentov prav pridno podpisujejo.

— **Na naslov gledališke uprave.** Pišejo nam. Pričetek gledaliških predstav je letos določen na pol 8. uro. Za to spremembo nasproti lanski sezoni, ko so se predstave pričenjale ob 8. uri, je imela gledališka uprava brez dvoma tehtne razloge. Vendar bi občinstvo želelo, da bi se pričenjale predstave tudi v tej sezoni ob 8. uri, ker je marsikomu, zlasti tistim, ki ne stanujejo v bližini gledišča, težko dokončati dnevne posle in povečerjati tako zgodaj, da bi mogel biti pravočasno v gledišču. Posledica temu je, da nekateri abonenti morajo prihajati prepozno k predstavam, neabonenti pa opuščajo predstave, ki se pričenjajo prezgodaj. Bilo bi torej v interesu boljšega obiska, če se prestavi pričetek predstav na 8. uro, poleg tega pa bi se ustreglo potrebi gledališkega občinstva.

— **Svi akademičari** koji ove godine žele da študiraju u Zagrebu mogu dobiti besplatne informacije za sve zagrebačke visoke škole, kod Jugoslavenskog akademskog kluba »Jurislav Janušić«, Zagreb, Univerza. Svi oni pojedinci, koji žele da sudjeluju u naprednom smjeru oko prosvjete narodnog i socijalnog rada, neka se upišu čim stignu u Zagreb u klub, koji je več decenije djelovao na Rijeci i okolici dok je sada prenesao svoje djelovanje i na ostalu Jugoslaviju.

— **Odstranitev bodičaste žice ob bivši demarkacijski črti.** V pojasnilo k razglasu pokrajinske uprave, oddelek za notranje zadeve z dne 14. septembra t. l. glede odstranitve žičnih ovir na prejšnji jugoslovenko - italijanski meji, priobčenem v »Uradnem Listu« št. 114., se daje na znanje, da sme posestnik bodičastvo žico, ki jo odstrani, tudi obdržati in da nadzira občina odstranitev žice le v onih slučajih, kjer bi bila nevarnost za osebe ali imetje ali promet. V to pa je občina po občinskem zakonu itak obvezana.

— **Cerkljanci** igrajo v nedeljo, 9. t. m. ob 15. »Divjega lovca« v prostorih Narodne čitalnice v Kranju.

— **Smrtna kosa.** V Gružu pri Dubrovniku v Dalmaciji je utonil g kapt. granič. Franjo Sprah, doma iz mariborske okolice, v Kranju je umrla v starosti 83. let bivša okr. babica ga. Ivana Puhar (Potušek), v Ljubljani pa je umrl policijski sluga **g. Ivan Premerl**. Bodi jim blag spomin!

— **Posestnikom v Zalogu,** katerim je svoječasno avstrijska vlada odvzela zemljišča za razširjenje ondotnega kolodvora, izplača naša vlada odškodnino in sicer polno svoto, kakor jo je svoječasno obljubila posestnikom avstrijska vlada. Posestniki dobe svoje terjatve izplačane v dinarjih, t. j. za vsako svoječasno avstrijsko krono 1 dinar.

— **Tlakovanje ulic.** Tlakovanje Wolfove ulice bo skoro končano, na kar se bo pričelo z delom v drugih ulicah. Najumestneje bi bilo, da bi se tlakoval Vodnikov trg kjer se prodajajo živila. Ta trg sploh ni tlakovan, je ves razrit in v jarkih. Ako je slabo vreme, stoje prodajalci in prodajalke v blatu, sicer pa se živila, zlasti pa zelenjava valja v pouličnem prahu. Higijenske razmere so torej na tem trgu naravnost škandalozne. Zato tlakujte ta trg!

— **Z Jesenic** nam poročajo, da se g. Lovro Humer, ki je bil imenovan za občinskega tajnika v Ljutomeru, ne preseli v Ljutomer, ker radi bolezni ne more prevzeti te službe.

— **Razpisana mesta okrajnih babic.** Do dne 16. oktobra so razpisana mesta okrajnih babic na Prežganjem, v Stangi in v Gradišah z letno remuneracijo po 1000 K, v Leskovcu in v Temanci pa z letno remuneracijo po 600 kron. Prošnje je treba predložiti okrajnemu glavarstvu v Litiji.

— **Paketni promet z Madžarsko.** Uradno se razglaša, da je po sporazumu ministrstva z madžar. poštno upravo neposredni paketni promet. Dovoljena teža za posamezne pakete je največ 20 kg, vrednost pa največ 1000 zlatih frank. ali 7000 din. Za pakete iz naše kraljevine v Madžarsko je plačati težne pristojbine: do 5 kg 8 din. 75 par; od 5 do 10 kg 14 din. 35 par; od 10 do 15 kg 19 din. 95 par; od 15 do 20 kg 25 din. 55 par. Vrednostna pristojbina znaša za vsakih 1000 dinarjev ali del tega zneska po 1 din. 50 par.

— **Premestitev poštnega urada Zgornji Cmurek na Marijo Snežno.** S 15. septembrom se je premestil poštni urad Zgornji Cmurek na Marijo Snežno, občina Velka, okrajno glavarstvo Maribor in se hkrati izpremeni tudi ime poštnega urada v Marijo Snežno. Poštni urad Marija Snežna bo imel dnevno poštno zvezo s poštnim uradom Št. Ilj v Slovenskih goricah. Okoliš poštnega urada Marije Snežne tvorijo tisti kraji, ki so preje tvorili okoliš poštnega urada Zgornji Cmurek.

— **Otrok med svinjami.** Posestnik Franc Gerlič v Lajtersbergu je našel dne 13. p. m. na vrtu za svinjakom malega zavitega otroka, katerega so preobračale svinje. Tozadevne poizvedbe so kmalu dognale, da je otroka tja izpostavila neka Ivana Poš. V petek se je zagovarjala pred kazenskim senatom. Izpovedala je, da je otrokov oče sin bivšega gostilničarja pri »Črnem Orlu« v Mariboru, mesarski pomočnik Avgust Čare. Ker je nezakonski materi odrekel vsako podporo in ona sama iz svojega zaslužka kot delavka ni mogla skrbeti za otroka, je v tem obupu sklenila otroka izpostaviti na vrtu Gerliča, prepričana, da se bo Gerlič otroka usmilil. Ker je zagovor deloma verojeten, je bila obsojena samo na 6 tednov zapora.

— **Divje in domače koze.** Poročajo nam: Posestniku Plesniku v Logarski dolini je spomladi izginila domača koza, ki se je kasneje pojavljala v družbi divjih koz pod Ojstrico. Pretekli teden je šel Plesnik na lov. Do strela je prišel dvakrat. Obakrat je zadel. Ko je prišel do svojega plena, je opazil, da je ustrelil tudi domačo kozo, ki je spomladi utekla k svojim divjim tovarišicam.

— **Govor o sv. pismu** se vrši v nedeljo ob treh popoldne v **evangeljski** cerkvi na Gosposvetski cesti.

— **Poročil se je** včeraj v Škofjiloki g. Viljem Zipser, trgovec iz Kranja, z gospodično Niko Sadarjevo iz Škofjeloke Čestitamo!

— **Konkurz.** Deželno sodišče v Ljubljani je razglasilo konkurz o imovini Danila Kordana, bivšega ravnatelja »Avtomobilne prometne d. d.« v Ljubljani.

— **Mestna zastavljalnica** ima tomesečno dražbo februarja 1921 zastavljenih predmetov 13 t. m. popoldne.

— **Primarij dr Pogačnik** ordinira zopet redno za očesne, ušesne, nosne i vratne bolezni.

— **Zakon o izvozu in izvoznih carinah,** veljaven izza 2. oktobra, je objavljen v »Uradnem listu« št. 122.

— **Uredba o postopanju pri pridobitvi in izgubi državljanstva naše države z opcijo in prošnjo** je razglašena v »Uradnem listu« št. 122.

— **Uredbo o poštnem hranilnem,** čekovnem in virementskem prometu v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev objavlja »Uradni list« št. 121.

Zdravstvo.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Glasom tedenskega zdravstvenega izkaza za dobo od 25. septembra do 1. oktobra je bilo zdravstveno stanje v Ljubljani sledeče: Novorojenih 31, mrtvorojena 2, umrlih 38. Od teh domačinov 13, tujcev 15, v zavodih 20. Smrtni vzroki: življenska slabost 4, jetika 1, pljučnica 3, dušljivi kašelj 1, griža 3, srčna hiba 1, rak 2, drugi vzroki 12, smrtne poškodbe 2. Nalezljive bolezni so bile naznanjene: davica 2, škrlatinka 2, trebušni legar 2, griža 21, **dušljivi kašelj 1.**

Kultura.

Repertoir Narodnega gledališča Ljubljani.

Drama:

Sobota, 8. okt.: Ljubezen. A.
Nedelja, 9. okt.: Obletnica koroškega plebiscita: 1.) A. Aškerc: Kneži kamen; 2.) Požar strasti. Izven.
Ponedeljek, 10. okt.: Ljubezen. C.
Torek, 11. okt.: Zaprto.
Sreda, 12. okt.: Požar strasti. B.
Četrtek, 13. okt.: Proslava 70letnice češkega pisatelja Jiráska: Oče. Izven.

Opera:

Sobota, 8. okt.: Tosca. B.
Nedelja, 9. okt.: Vaška šola. Šeherezada. Izven.
Ponedeljek, 10. okt.: Zaprto.
Torek, 11. okt.: Dalibor. E.
Sreda, 12. okt.: Boris Godunov. D.

— **Sedemdesetletnica Frana Bulića.** Eden največjih svetovnih arheologov, mož svetovnega ugleda, Fran Bulić je slavil pred kratkim svojo 75letnico. Zagrebški novi ilustrovani »Dom i Svijet« je pravkar prinesel posebno štev., posvečeno temu v kulturnem svetu najbolj znanemu Hrvatu. Fran Bulić se je narodil 4. listopada 1846. v Vranjicu pri Splitu; l. 1869 je postal duhovnik, l. 1873 je absolviral vseučiliške študije na Dunaju ter postal profesor klasične filologije v Splitu in kasneje v Dubrovniku. L. 1878. je položil izpite tudi iz epigrafije ter bil kmalu nato imenovan za nadzornika ljudskih šol za okraja Zader in Benkovac. L. 1883. je bil imenovan za ravnatelja na višji gimnaziji v Splitu, leta 1887. je bil drž. poslanec dalmatinski, a je ostal le do 1889., ker ni našel dovolj opore v tovariših. Kot arheolog je razkril in popisal ogromno starorimskih in starohrvatskih spomenikov, palač (med njimi Dioklecijanovo), kopeli, svetišč, cerkev, sarkofagov itd. v Solinu, Bihaču, Kaštelu, Kninu in Splitu. Število njegovih spisov v hrvaščini, latinščini, laščini in nemščini je ogromno. Kot učenjak, ki govori mnogo jezikov, uživa slavo in prvo ulogo na vseh arheoloških kongresih. Kot drž. poslanec se je boril za zedinjenje Dalmacije s Hrvatsko, kot profesor, nadzornik in ravnatelj je storil neizmerno mnogo za odstranitev laščine iz dalmatinskih šol ter za uveljavljenje hrvatskega jezika. Od l. 1880. je konservator starin v Zadru in uživa kot kapaciteta med najslavnejšimi znanstveniki najvišji ugled. Po svetovni vojni je pohitel v Pariz, da bi pri sklepanju miru deloval Jugoslovenom v prilog. Prvim svetovnim državnikom je dokazoval nesporno našo pravico na vso obalo Jadranskega morja od Soče do Albanije, a ruskemu diplomatu Sasanovu je odkrito očital, da je Rusija s podpisom Londonskega pakta izigrala Jugoslovene. Sasonov pa mu je odgovoril cinično: »Prihodnja vojna popravi to pogreško«. Bulić je dopisujoči član cele vrste arheoloških, antropoloških in muzejskih društev in zavodov ter akademij: v Berlinu, Zagrebu, Atenah, Rimu, Odesi, Petrogradu, Dunaju, Parizu, Lisaboni, Bruslju i. dr. Sredi solinskih ruševin si je zgradil svoj Tuskul iz samih zgodovinskih kamenov, kjer deluje svež in zdrav neumorno dalje. Živel še mnogo let!

— **Jugoslovenski veliki umetnik Zlatko Baloković** je znova dosegel krasne uspehe. Kritike poudarjajo njegovo napredovanje. Bival je nekaj let v inozemstvu v Londonu, Parizu in drugod, inozemska glasbena kultura je delovala na njega. Baloković je danes zrel umetnik. On zna prodreti v globino glasbenega dela in do skrajnosti izčrpati njegovo vsebino. Način sviranja je postal možat, ton njegovih gosli zveni široko in polno, on osvaja poslušalca. In ravno to prodiranje v glasbeno delo, ta veliki ton, ta mirnost v interpretaciji so nove v umetnosti Zlatka Balokovića. Poleg te zrelosti pa ima na razpolago svojo tehniko, ki mu je ostala od najmlajših dni sigurna na razpoloženju. Vrhunec zagrebškega koncerta je bil komad sonata Johna Irelanda. Zanimivo delo, moderno, a vendar ne pretirano. V delu se čuva stroga forma, pazi se na lepo kantileno in zvok. Težišče sonate leži v klavirskem delu, katerega bo igral Ciril Ličar s temperamentom in razumevanjem. V ljubljanskem koncertu, 15. oktobra, bodo na sporedu še skladbe: Mozartov najlepši koncert v D - duru, in dela Dvořaka, Wieniavskega, Kreislerja, Manojlovića (mladega srbskega skladatelja) in drugih. Ljubljančani naj ne pozabijo posetiti koncerta Balokovičevega.

— **Kvartet Zika** je prebil letošnje počitnice kot gost veleposestnika Thurn Taxisa, na gradu Loučen v bližini Nymburka na Češkem. Po iniciativi slavnega češkega kvarteta (Hoffman, Suk, Herold in Zelenka) je kvartet Zika nastopil v Pragi, pred zbranimi praškimi kritiki v »Umělecki besedi« ter je prednašal dva komorna kvarteta. Glasbeni strokovnjaki so bili edini v tem, da ima kvartet Zika odlične kvalitete in da mu je zagotovljena lepa bodočnost. V dokaz priznanja mu je poklonila Umělecka beseda prvi tiskani izvod Dvořakovih pesmi, prirejenih po Suku za godalni kvartet. Vsi češki listi prinašajo o tem debuju laskave ocene. — Kvartet Zika se bo odslej posvetil izključno gojitvi komorne glasbe. Vrnil se je v Jugoslavijo in se v zatišju na Vrhniki pripravlja za koncertno turnejo po vseh večjih mestih Čehoslovaške, nastopi na tudi na Dunaju. Naši glasbeni krogi so z veseljem sprejeli vesti o umetniškem uspehu Zikovega kvarteta v Pragi in odkritosrčno želijo idealnemu stremljenju vrlih umetnikov lavorik!

Najnovejša poročila.

KONFERENCA NASLEDSTVENIH DRŽAV V RIMU.

— **Dunaj, 8. oktobra.** (Izvirno.) »Neues Wiener Tagblatt« javlja, da se bo koncem oktobra v Rimu nadaljevala konferenca naslednih držav z Avstrijo. Na tej konferenci se bodo končnoveljavno rešila vsa vprašanja, o katerih se na zadnji konferenci še ni razpravljalo.

NAŠE ČETE SE UMIKAJO S TARABOŠA?

—d **Zagreb,** 7. oktobra. »Jutarnji list« poroča iz Beograda, da je bilo v Skadru izročeno vsemu moškemu prebivalstvu orožje in da se tamkaj govori, da se bodo naše čete umaknile s Taraboša na demarkacijsko črto od l. 1913.

INTERVENCIJA JUGOSLOV. NOVINARJEV.

—d Beograd, 7. okt. Jugoslov. novinarsko udruženje je poslalo Zvezi narodov nastopno brzojavko: Horthyjev režim je obsodil na smrt urednika opozicijonalnega lista »Az Est« Pavla Kerija. Ta obsodba je v nasprotju z zakoni, ker je bila obsojencu onemogočena pravica apelacije. Zatorej zahtevajo jugoslovenski novinarji od Zveze narodov zaščito svobode tiska, kar gotovo ni v nasprotju z velikimi načeli zveze narodov. Jugoslovenski novinarji protestirajo proti reakcionarnemu režimu Madžarske in ne morejo pozabiti, da je bila izrečena za imenovanega novinarja smrtna obsodba, ker se je zavzemal za tiste ideje, ki danes vladajo svet. Jugoslovenski novinarji ne zahtevajo nič drugega kakor to, da se Pavel Keri ponovno in javno sodi pod nadzorstvom vsega civiliziranega sveta. Podpis: Predsednik jugoslov. novinarskega udruženja Dušan S. Nikolajević, tajnik Momir Nikolić.

ITALIJANSKA ŽELEZNICA REKA - ZAGREB?

— **Reka,** 7. oktobra. Italijanska vlada hoče takoj, ko se določijo končno meje okoli Reke in Baroša, napraviti pri beogradski vladi potrebne korake za zgradbo direktne železniške črte med Reko in Zagrebom. Italijani pravijo, da bo taka železnica v veliko gospodarsko korist Reke, ker je vsled pomanjkanja trgovskih zvez pristanišče zapuščeno in za Jugoslavijo, ki bi imela tako direktno zvezo z Adrijo. Poročila o tej stvari v nekaterih italijanskih listih poudarjajo potrebo otvoritve prometa za Reko, opusti pa naj se prerekanje za že izčrpano vprašanje baroškega pristanišča. — Italija hoče ostati gospodarica na Reki in skrbeti tudi za promet v reškem zaledju, gotovo ne iz namenov, ki bi v posebni meri koristili Reki, pač pa italijanskim posebnim svrham.

MORNARIŠKA SLUŽBA.

—d **Beograd,** 7. oktobra. Ministrstvo za vojno, oddelek za mornarico, je organiziralo službo na naši obali. Vsa obala bo razdeljena v tri obrežna povelistva, katerih sedeži bodo na Sušaku, v Šibeniku in v Kotoru. Povelistvo sušaško bo uradovalo dotlej, dokler se Sušak ne izprazni, v Kraljevici. Admiral Koch, ki bo prevzel povelistvo obrežja, je odpotoval te dni v Kraljevico, da pripravi tam vse potrebno za funkcioniranje obrežnih oblastev.

NEMŠKI ŽELEZNIŠKI MATERIJAL ZA JUGOSLAVIJO.

— **Pariz,** 7. oktobra. »Information« poroča: Za dan 9. oktobra pričakujejo v Beogradu 25 nemških lokomotiv in 2000 vagonov, ki jih izroči Nemčija na račun vojne odškodnine.

DR. ILEŠIČ V DUBROVNIKU.

—d **Dubrovnik,** 7. oktobra. Danes je priredila Jugoslovenska Matica v Dubrovniku predavanje. Predaval je prof. Ilešič. Po predavanju so priredili navzoči velike manifestacije za narodno edinstvo in popolno uedinjenje celokupnega naroda.

ČEŠKOSLOVAŠKE ČETE NA BAVARFKEM.

— Dunaj, 8. oktobra. (Izvirno.) Češkoslovaške čete so prekoračile bavarsko mejo in se nastanile v Landshutu in Eisenstadtu. Češkoslovaški vojaki so rekvirirali za nastanitev tudi privatne hiše.

NOVI AVSTRIJSKI MINISTRI.

—d Dunaj, 7. oktobra. Ob štirinajstih se je pričela seja narodnega sveta, na kateri je bil s 84 proti 53 glasovom sprejet predlog glavnega odseka, po katerem naj se imenujejo: za finančnega ministra prof. dr. Gürtler, za zveznega ministra za vojsko polkovnik Wächter, za zveznega ministra za trgovino in obrt, industrijo in javna dela dr. Grimmberger, kateremu je bilo poverjeno tudi nadaljno vodstvo ljudskega prehranjevalnega urada. Zvezni kancelar je naznanil, da so bili novoizvoljeni člani kabineta voljni nastopiti svoja mesta, nakar se je seja končala. Prihodnja seja bo v četrtek.

REVOLUCIJA PROTI GRŠKEMU KRALJU KONSTANTINU.

— **Rim,** 7. oktobra. Iz Aten poročajo, da so odkrili proti kralju na široko razpredeno zaroto. Ljudstvo je zaradi poraza v Mali Aziji in političnih neuspehov skrajno ogorčeno ter vali krivdo in odgovornost na kralja. Venizelosovi pristaši pridobivajo zopet vpliv in baje se je bati, da izbruhne vstaja.

— **Pariz,** 7. oktobra. Ministrski predsednik Gunaris je odložil svoje odpotovanje v London. Parlament se skliče za 13. t. m. V Kandijo so odplule vojne ladje. Operacije na turško-grškem bojišču so ustavljene.

JAPONCI NA RUSKEM OZEMLJU.

— **Pariz,** 7. oktobra. Z Daljnega vzhoda prihajajo vesti, da hoče Japonska poklicati svoje čete iz vzhodne Sibirije, ako ji daljnovzhodna sovjetska republika odstopi severni del Sahalina in dovoli velike predpravice za ribolov ob Amurju in Kamčatki. Japonska je vzela za dobo 30 let v najem obsežne dele ruskega ozemlja.

Gospodarske vesti.

Borze.

— **Zagreb,** 7. okt. Devize: Dunaj 8—8.30, Budimpešta 36.50—3750, Italija izplačilo 960—968, London izplačilo 910—920, ček 910—915, Novi Jork izplačilo 237—240, ček 235—236.35, Pariz ček 1710—1715, Praga 263—265, Bukarešta 201—202. Valute: dolarji 228—234, avstr. krone 11—12, carski rublji 10—13, francoski franki 0—1710, napoleodori 740—0, nemške marke 198 do 200, rom. leji 202—0, italij. lire 940 do 952, čeökoslov. krone 0—265.

— **Berolin,** 7. okt. Zagreb 48'75, Dunaj 6.—, Budimpešta 17.95, Praga 129.50.

— **Dunaj,** 7. okt. Tečaji dunajske efektne borze: Julisüd 5.632.—, Credit 8.400.—, Živno 12.805.—, Alpine 13.100.—, Kranjska ind. družba 23.000, Krupp 9.300.—, Poldi 14.600.—, Rima 11.400.—, Škoda 18.000.—, Trboveljska 7.580.—, Holz 2.820.—.

— **Budimpešta,** 7. okt. Zagreb 270.—, Dunaj 23.50.

— **Dunaj,** 7. okt. Pariz 218.75, Zurih 539.50, London 11.250.—, Berolin 2.510.—, Zagreb 1.200.—, Praga 3.300.

Praga, 7. okt. Zagreb 37.50, Dunaj 3.20, Budimpešta 13.50.

— **Zurih,** 7. okt. Zagreb 2.349, Dunaj 0.299, Budimpešta 0.801,

— **Pariz,** 7. okt. Dunaj 0.75, Berolin 11.425, Praga 14.875.

— **Trst,** 7. okt. Zagreb 10.45.

— **g Ljubljanski trg.** Goveje meso 28 do 34 K kg prve vrste, 20 do 26 K kg druge vrste. Telečje meso 24 K druge, 26 K prve vrste kranjska teleta. Svinjina prve vrste 44 K, druge vrste 40 K. Slanine primanjkuje; domača kranjska slanina 50 do 55 K, hrvaška mešana slanina 75 K. — Jabolka prve vrste 12 K, druge 8 K, hruške I. vrste 16 K, druge 12 K, tretje 8 K. — Moka št. 0 18.50, bela krušna moka 15 K, črna krušna moka 14 K, kaša 12 K, ješprenj 12 K, otrobi 6 K, koruzna moka 12 K, koruzen zdrob 13 K, ajdova moka prve vrste 18, druge 16 K. — Luščen fižol, novi 10 K liter, čebula 8 K kg, krompir 4 K, kislo zelje 12 K. — Špecerijsko blago: kava Portoriko 106 kron, Santos 64, Rio 6 K, bel kristalni sladkor 46 K, sladkor v kockah 52 K, riž prve vrste 26 K, druge 22 K, namizno olje 62 K liter, kis 7 K vinski, 4 K navadni, sladka paprika 104 K, petrolej 18 K liter, testenine prve vrste 28 kron, druge 26 K. Mestna mlekarna brzo napreduje. Učinek je bil ta, da je došlo takoj v prvih dneh ustanovitve v mestno mlekarno iz dežele popolnoma nepotvorjeno mleko. Dne 6. oktobra je izkazovalo mleko mestne mlekarne, ki se je oddalo za konsum, celo 4% maščobe. Na željo se bo strankam dostavljalo mleko na dom, kakor hitro sprejme mlekarna zadostno število mlečnih steklenic, ki edino nudijo popolno garancijo. Začasno naj stranke jemljejo mleko v eni izmed podružnic mestne mlekarne. Preskrba Ljubljane s krompirjem brzo napreduje in je pričakovati, da bo končana do konca oktobra. Ponudba skladišča za zimo bi bila jako dobrodošla.

— **g Svinjski sejem v Mariboru.** Zadnji svinjski sejem v Mariboru dne 7. t. m. je pokazal žalostne posledice trajajoče suše. Prignalo se je skoro 600 prašičev tudi od daljnih strani celo iz konjiškega okraja. Toda večinoma samo mlade prašiče, znamenje, da ljudje nimajo dovolj krme, zato pa je bila tudi kupčija zelo slaba. Kupci so iskali samo debele prašiče za zakol, teh je bilo malo. To pot je bilo tudi malo kupcev iz Koroške, ki so doslej tvorili glavni kontingent kupcev za mlade prašiče. V tem znamenju so bile tudi cene: 3—4 tedne stari 80—100 K, 6 do 8 tednov stari 200—250 K, 4 mesece stari 600—800 K, 7 mesecev stari 800 do 900 K, 1 leto stari 1500—2400 K, 1½ leta stari 4000—000 K, prašiči za zakol kg žive teže 32—36 K, plemenske svinje kg žive teže 28—30 K.

—g **Nove takse in pristojbinski predpisi.** Delegacija je dala natisniti pod naslovom »Začasni zakon o državni trošarini, taksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 in Pravilnik za izvrševanje določil o taksah in pristojbinah z dne 20. julija 1921« ročno brošuro, ki vsebuje nove takse in pristojbinske predpise. Brošuro ima v zalogi »Gospodarski urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani«. Prodajna cena (brez poštnine) znaša 5 dinarjev. S to izdajo bode gotovo ustreženo ne samo uradom, ampak tudi zasebnikom, ki imajo posla s taksami in pristojbinami. V kratkem izide tudi posebna brošura s trošarinskimi predpisi.

— g **Češkoslovaška sladkorna industrija.** V sladkorni letini l. 1920/1921 je izdelala češkoslovaška sladkorna industrija 7,155.000 metrskih stotov sladkorja, in sicer 3.420.000 metrskih stotov kristalnega sladkorja in 3.800.000 metrskih stotov rafiniranega sladkorja raznih vrst. Do konca julija se je izvozilo 31.3 milijona metrskih stotov, in sicer za 43.000 metrskih stotov več, kakor v prejšnji letini.

—g **Zvišanje cen češkemu premogu.** Iz Prage javljajo: »Česko Slovo« napoveduje znatno zvišanje cen za premog, ker ne marajo izvozniki trpeti škode radi zmanjšanega tečaja marke.

— g **Kruh na izkaznico v Pragi.** V zadnjem času se prodaja v Pragi kruh le na izkaznice. Pri prodaji se vrši stroga kontrola.

— g **Nova češkoslovaška tovarna za zdravila.** V Bratislavi so ustanovili podjetje »Medicamenta«, ki bo izdelovalo zdravila in trgovalo z zdravilnimi rastlinami. Akcijska glavnica znaša 2 milijona.

— g **Lesni trust na Slovaškem.** Iz Košic poročajo, da se vršijo med največjimi lesnimi tvrdkami pogajanja za ustanovitev trusta, pri katerem naj bi sodelovale tudi inozemske lesne družbe, n. pr. romunska lesna industrija »Foresta«.

—g **Poljska industrija.** Poljsko ministrstvo za promet je naročilo pri domačih tvornicah 2970 lokomotiv ter 7800 osebnih in 70.000 tovornih vagonov. Do konca leta 1921 morajo tvornice dobaviti 150 osebnih in 2625 tovornih voz, do konca leta 1922 pa 300 osebnih in 4375 tovornih vagonov.

—g **Žetva na Poljskem.** Iz Varšave poročajo. Ravnatelj Delniškega društva za žitno trgovino, bivši državni podtajnik dr. Machnicki je po potovanju po Poljskem izjavil, da je letošnja žetev po Poljski izredno ugodna. Prehrana prebivalstva je letos popolnoma zagotovljena. Cene za sedaj: 7000 do 7200 poljskih mark za en meterski stot rži in 9000 do 9500 za isto količino pšenice.

—g **Nov rubelj sovjetske Rusije.** Sovjet ljudskih komisarjev je sklenil izdati nov denar z napisom: **En rubelj je 10.000 prejšnjih rubljev.**

— g **Direktni blagovni promet med Jugoslavijo in Madžarsko** je na podlagi mednarodnih tovornih listkov zopet odprt. Interesenti smejo zahtevati naznanilo obmejne prevozne postaje.

— g **Nemci bojkotirajo francosko blago.** »Journal des Débats« poroča, da je poslala francoska vlada nemškemu zunanjemu ministru energično protestno noto proti bojkotu francoskega blaga v Nemčiji.

— g **Avstrija hoče imeti lastno trgovsko mornarico.** Z Dunaja poročajo, da se je ustanovila tam anonimna družba, ki hoče zgraditi avstrijsko trgovsko mornarico. Družbo je ustanovil Avstrijski kreditni zavod s pomočjo največje ameriške parobrodne družbe American Ship and Commerce Navigation skupno z družbo Hamburg - Amerika Linie. Ker vsled sedanjih razmer družba ne more nabaviti lastnih parnikov, si je zagotovila potrebno tonažo za potnike in blago pri svojih ameriških in nemških prijateljih. Ko si bo nabavila družba lastno tonažo, ki bo potovala pod avstrijsko zastavo, bo poskrbela tudi za avstrijsko osobje na ladjah. Osnovna glavnica družbe znaša 10 milijonov avstrijskih kron. Večina delnic je v avstrijskih rokah.

—g **Izvoz italijanskega riža.** Iz Rima poročajo, da je odbor za izvoz in uvoz v finančnem ministrstvu dovolil izvoz navadnega riža in gotov kontingent boljše vrste.

—g **Novi monopoli v Italiji.** Iz Rima javljajo, da se bo povišala cena gotovim dosedanjim monopolom in da se uvedejo novi monopoli.

—g **Nove carinske tarife v Romuniji.** Iz Bukarešte javljajo, da so se carinske tarife za uvoz belgijskega in angleškega blaga aplicirale tudi na uvoz blaga iz Francije in Italije.

—g **Znižanje romunske živine.** Vsled pomanjkanja transportnih sredstev je znatno padla cena živine v Romuniji.

— **Romunski petrolej.** Kakor javljajo iz Bukarešte, je zelo zaostal izvoz petroleja vsled konkurence gališkega petroleja.

—g **Brezposelnost v Angliji.** V Dundeju je imel Curchill govor, v katerem je izjavil, da je angleška vlada izdala do sedaj 105 milijonov funtov za podpore brezposelnim. To je največja državna podpora brezposelnim na svetu. Ako se zmanjšajo stavke, bi vlada mogla dati še več podpore za olajšanje delavske bede.

Sokolstvo.

— **Javna tombola Sokola II.**, ki se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. na Kongresnem trgu, se prične točno ob tretji uri popoldne, kar naznani trikratni znak s krilovko, in sicer po sledečem igralnem redu: Na odru, zgrajenem na Kongresnem trgu, stoji žrebalno kolo, v katerem se nahajajo številke od 1 do 90. Vpričo v to pooblaščene komisije se žrebalno kolo zavrti, tako da se številke dobro pomešajo, nakar seže žrebalec (mlad fantič) z golo roko med številke, potegne eno iz kolesa ter jo izroči predsedniku komisije. Komisija ugotovi, katera številka je izžrebana, nakar se jo razglasi. Tako se postopa nadalje do končane igre. — Dobitki so sledeči: ambe, terne, kvaterne, činki in tombole. Kdor ugotovi, da ima v eni izmed treh vodoravnih vrst številk dve številki, ki sta bili že izklicani, prijavi komisiji ambo, nakar dobi enega izmed dobitkov, določenih za ambe. Kadar so oddani vsi dobitki za ambe, se more zadeti dobitek le, ako so v isti vodoravni vrsti izklicane tri številke. Pri kvaterni morajo biti izklicane štiri, pri činkih pa vseh pet številk iste vodoravne vrste. Šele, ko so bili oddani zaporedoma vsi dobitki, določeni za ambe, terne, kvaterne in činke, se prične odločilna bitka za tombole. Tombolo prijavi, kdor ima prvi izklicanih vseh 15 številk iste tombolne tablice. Vendar pa velja prijavljena tombola le, ako je dobljena na zadnjo neposredno pred prijavo izžrebano številko. Takoimenovane »utajene« tombole se ne bodo priznale. Pri vsem tem pa ni potrebno, da bi bile številke klicane zaporedoma, kot stoje na posameznih tablicah. — Končno svetujemo v svrho lažje kontrole, da vsakdo na svojih tablicah izžrebane številke prečrta s svinčnikom, ker je to najpreglednejši način. Številka sama pa mora ostati na vsak način popolnoma jasno čitljiva. — Opozarja se še, da je izključeno, da bi mogel katerikoli dobitek preostati društvu, ker se vrši tombola tako dolgo, dokler niso oddani brez izjeme vsi dobitki po redu, kot so ocenjeni, torej najprej vse ambe, nato vse terne, kvaterne, vsi činki, in končno vse tombole.

— **Sokol Moste pri Ljubljani** vabi na vinske trgatev, ki jo priredi v nedeljo dne 9. t. m. ob 3. popoldne v telovadnici na Selu. — Zdravo!

Društvene vesti.

— **Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani izredni občni zbor se vrši v petek dne 28. t. m. ob 4. popoldne v magistratni dvorani s sledečim sporedom:** 1.) Poročilo predsednika. 2.) Stališče društva napram tovariškemu zdravniškemu društvu v Mariboru. 3.) Poročilo častnega soda. 4. Slučajnosti.

— **Podporno društvo uslužbencev električne cestne železnice** v Ljubljani priredi v korist podpornega sklada v nedeljo dne 9. t. m. v gostilni Draššek, Bohoričeva ulica št. 9. zabavno vinsko trgatev, šaljivo pošto in ples. Začetek ob 4. Vstopnina 3 dinarje. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Na današnjo vinsko trgatev** šentjakobskega naprednega društva ob 8. zvečer v Mestnem domu opozarjamo občinstvo, da se je udeleži v čim največjem številu. Vstopnina 2½ dinarja.

Turistika in sport.

— **Nogomet.** — **Hašek** (Hrvatski akad. sportski klub) : Ilirija. V nedeljo gostuje v Ljubljani hrvatski prvak, Hašek iz Zagreba. Ker letos po gostovanju Gradjanskega Š. K. v Ljubljani nismo videli niti enega res prvorazrednega hrvatskega kluba, bo sprejelo ljubljansko občinstvo tekmo s Haškom z največjim zanimanjem. Zanimanje za tekmo bo tem večje, ker je znano, da je bila Ilirija spomladi, ko je podlegla Gradjanskemu, v zelo slabi formi, sedaj pa je njeno moštvo zopet tako močno in solido, da bo Hašku popolnoma resen nasprotnik. — Hašk je ustanovitelj hrvatskega sporta in njega voditelj že desetletja. V nogometu mu je Gradjanski sicer za nekaj let odvzel prvenstvo, a danes je zopet na višku in reprezentira kot prvak Zagrebškega nogometnega podsaveza najboljšo kvaliteto jugoslovanskega nogometa. — Pričetek tekme ob 16. Predprodaja vstopnic v soboto od 4. do 6. in v nedeljo od pol 11. do 12. pri blagajnah na prostoru Ilirije.

— **Prvenstvene nogometne tekme 9. oktobra.** (Službena objava L. N. P.) Razpored tekem se spreminja sledeče: Ilirija-Primorje se preloži na kasnejši termin. — Prostor »Sparte«: ob 10. Svoboda, Moste rez. : Slavija, sodnik g. Kepec; ob 14. Hermes : Svoboda, Ljubljana, sodnik g. Jerala; ob ¾ na 16. Jadran : Svoboda, Moste, sodnik g. Hus. — Moštva se opozarjajo, da je nastopiti k tekmam točno ob določenem času.

Raznoterosti.

* **Intimnosti iz sedanjega življenja bivšega cesarja Karla.** Urednik lista »Szabadszag« je govoril z neko damo, ki je dobra znanka gotovega dr. Štefana Dobaya. Dama je izdala nastopne posmegnosti iz sedanjega življenja bivšega cesarja Karla: Za časa njegovega bivanja v Ženevi, je poveril grof Apponyi dr. Dobaya, naj izroči Karlu važne dokumente. Dobay je izpolnil prevzeto dolžnost ter je po svojem povratku v Budimpešto povedal Horthyju vse, kar je izvedel od Apponyja in Karla. Način Karlovega življenja na gradu Hertenstein nikakor ne priča o Karlovi žalosti nad usodo vdov in sirot, ki so dale svoje najdražje za Karla. Bivši cesar prireja pogosto izlete v Oreggio in sicer v spremstvu grofic Schönborn in Gestenbrock, ki sta njegovi favoritinji. Lepa grofica Gestenbrok je nekoč v Luzernu napila Karla, nakar sta plesala napol pijana ob zvokih harmonike. Karl je prepustil politiko popolnoma žeskam. Grof Ledochowsky, ljubljenec Cite, prebira časopise in poroča o karlističnem gibanju. Karl in Cita se popolnoma nič ne brigata za svoje otroke. Vzgojo otrok oskrbujeta dr. Zambocki in škof Seidl. Poleg teh je še neka francoska vzgojiteljica, ki mora skrbeti za zveze med Karlovim bratom Maksom in »cesarsko« družino. Dr. Dobay je celo fotografiral par diskretnih scen na gradu Hertenstein.

* **Odkritje staroslovanskega gradu.** Berolinski listi poročajo, da so se vsled nizkega stanja reke Havel prikazali na obrežju pod cerkvijo sv. Duha ostanki starega slovanskega gradu »Poztupimi«, ki se omenja že leta 993. v neki listini Otona III. Vodstvo potsdamskega muzeja bo shranilo zgodovinske ostanke.

* **Umrl na odru.** Med proizvajanjem Verdijeve »Aide« v berlinski državni operi je zadela na odru kap pevca F. Manna. Predstava je bila takoj zaključena Mann je nameraval nastopiti v kratkem turnejo po Italiji, čez zimo pa je hotel nastopiti v ameriških gledališčih. Mann je bil star 45 let in bil poročen z neko Poljakinjo. Bil je eden najboljših nemških tenorjev.

* **Miljarder — novinar.** Edini sin znanega miljarderja Vanderbilta Komel se »preživlja« z novinarskim delom. Komel Vanderbilt je svoječasno zvedel, da potrebujejo v neki redakciji reporterja ter je prosil za to službo. Bil je sprejet na poskušnjo. Pozneje je bil definitivno nastavljen in takrat se je zvedelo za njegovo pravo ime. Ameriški časopisi so mu ponujali ogromne vsote, če stopi v njihovo redakcijo, toda Komel je odbil vse ponudbe, ker je vedel, da redakcijam ni toliko za njegovo delo kolikor za reklamo. Sedaj je v službi lista »N. Y. Times«, poleg tega pa je tudi dopisnik drugih ameriških listov ter zasluži toliko denarja, da je nedavno kupil v Kanadi majhen otok, kjer bo zgradil majhno hišico za odmor.

* **Hitrostni svetovni rekord.** Letalec Sadi Lecainte je prekosil hitrostni svetovni rekord, ko je prepul en kilometer dvakrat v obeh smereh s povprečno hitrostjo v uri 330 km 275 m.

* **Vsi so enaki.** Vrhovni rabinec v Munkaču je izobčil iz verske občine vse čitatelje lista »Keleti Ujsag«, ker izhaja tudi v sobotah.

Poizvedbe.

— Našli so se 3 ključi na glavni pošti. Zgubitelj jih dobi pri upravi »Slov. Naroda«.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj.

PALMA
Neraztrživa
kavčuk pete
PALMA

Klavirje
uglašuje in popravlja
solidno in točno
ter gre tudi na
deželo.
Feliks Povše, Ljubljana, Tržaška c. 45.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg št. 15.
priporoča svojo zalogo
dežnikov in solnčnikov
ter sprehajalnih palic
Popravile se izvršujejo točno in solidno.

Računovodja-blagajnik

v premogovni stroki verziran se sprejme, gospodje, kateri so bili že pri premogokopih zaposleni imajo prednost. Nastop 1. novembra 1921. Ponudbe na **Šentjanški premogovnik v Krmelju, Dolenjsko.** 7235

✝

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je ponoči od 29. na 30. septembra utonil v pristanišču Gruž pri Dubrovniku naš ljubljeni

kapt. granič. Franjo Šprah

doma iz mariborske okolice.

K zadnjemu počitku smo ga spremili dne 1. oktobra na dubrovniško pokopališče na polotoku Lapad.

Naj mu je blag spomin!

Žalujoči ostali Slovenci: Kapl. Ivan Vorčnik iz Dobrne pri Celju, **Kuhar Franjo** iz Šmihela pri Pliberku, **Lovro Rihteršič** iz Bukovice nad Škofjo Loko in **Pavel Vidovič** iz Gorice pri Krškem.

✝

Žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je naša nepozabna mati, ozir. stara mati gospa

Ivana Puhar (Potušek)

bivša okr. babica v Kranju

5. t. m. ob 1. uri v 83 letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

V Kranju, 5. oktobra 1921.

Zahvala

Povodom bridke izgube naše ljubljene matere ozir. stare matere, gospe

Ivane Puhar (Potušek)

izrekamo tem potom vsemu slav. občinstvu za mnogobrojno udeležbo in za poklonjene vence ob pogrebu nepozabne rajnke najiskrenejšo zahvalo.

Posebno pa se zahvaljujemo slavni „Čitalnici" za ganljivo nagrobnico kakor tudi g. dr. Šavniku za njihovo požrtvovalnost za časa njene bolezni.

V Kranju, dne 7. oktobra 1921.

Žalujoče hčere in ostali sorodniki.

Dolga pristna skunks-stola

rabljena, podvlečena s črno svilo, ter **fina bluza-jopica,** roza barve, nova se ceno proda. **Veber, Bleiweisova c. 4. I. n.**
7218

Ženitna ponudba.

Podjeten, 38letni gospod, samski, prijetne zunanjosti, z amerik. kapitalom, se želi tem potom seznaniti v svrho ženitve z gospodično ali vdovo brez otrok, katera bi posedovala kako podjetje. Leresne ponudbe, če mogoče s sliko, pod „Sunchine" 7219" na upravo Sl. Naroda.
7219

Delež

iz hiše v Ljubljani prodam, event. tudi hišo. Kupec ima takoj stanovanje. Naslov pove **Anončni zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 5.** 7220

Mestni pogrebni zavod.

✝

Naznanjamo tužno vest, da je gospod

Ivan Premerl

policijski sluga

v petek dne 7. oktobra ob pol 3. v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 9. oktobra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Rimska c. št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 8. oktobra 1921.

Globoko žalujoči ostali.

CARO IN JELINEK

Internacijonalna transportna d. d.

Sisak, Sušak, Koprivnica, Subotica **Zagreb** **Maribor, Jesenice, Budimpešta, Regensburg.**
Telefon 1566. Brzojavi: Carolinek.

Caro & Jellinek d. d., Wien I., Deutschmeisterplatz Nr. 4.

Berlin, Praga, Trst, Bratislava, Břeclava, Buchs, Děčin, Cheb. (Eger) Halbstadt u Č., Hamburg, Karlove Vary, Innsbruck, Passau, Podmokli Tyn N/V.

v zvezi z

DANZAS & CO., delniška družba

Basel, Zürich, Geneve, Buchs, St. Gallen, Paris, Lyon, Milano, Strassburg, Mülhausen, London, Mannheim, Frankfurt a/M., Stuttgart, Mainz

priporočata svoj skupni

:: redni specialni promet ::

v Švico, Francijo, Italijo, Belgijo, Angleško ter Nemčijo in iz teh držav.
Specijalna služba za transport jajec, perutnine, sliv, pekmeza itd.
Redni zbiralni promet: iz Dunaja, Prage v Subotico preko Bruck — Kiralyhida — Kelebija in iz Budimpešta v Subotico.
Vsa zaželjena pojasnila za ta promet daje podružnica v Subotici.

Absolventinja

trgovskega tečaja z znanjem srbo-hrvaščine želi mesta v pisarni v Ljubljani. Ponudbe pod „Srbohrščina 7227" na upravo Slov. Naroda. 7227

Proda se 7225

fina zlata moška ura (anker-remontoar). Kavarna Škofja ulica 12, Ljubljana,

Službo

iščem kot oskrbnik, skladiščnik (Platzmeister) event. tudi kot vratar za takojšnji nastop. Ponudbe pod „Služba" na Anončni zavod DRAGO BESELJAK, & DRUG, Ljubljana, Sodna ulica 5.
7221

Lesena stena

z dvema okencema in pisalna miza se proda. Naslov pove An. zav. Drago Beseljak & drug, Ljubljanaj Sodna ulica 5. 7222

Državni uradnik

išče sobo za enega ali dva gospoda proti dobri najemniui za takoj. Ponudbe pod „Nujno 7228" na upravo Sl. Nar.

Nagrado dobi

kdor preskrbi hlev in šupo za takoj. — Ponudbe pod „Hlev 7216" na upravo Slov. Naroda. 7216

Prodajo se delnice:

Jadranske banke Trst in Beograd, Cement „Split", „Sufid", „Dalmatia" in Mariborske stavbene družbe po ugodnih cenah. Naslov pove uprava Sl. Naroda. 7215

Učiteljica klavirja

ima še nekaj učnih ur za oddati. Podučuje se po najboljši in praktični metodi. Poizve se **Slomškova ul. 14, I. nadstr. desno.** 7213

Išče se

stanovanje dveh do treh sob s kuhinjo in sicer nemeblovano. — Ponudbe pod „Nemeblovano 7217" na upravništvo Sl. Naroda. 7217

Prvi jugoslovanski
laboratorij Lasol
Rimska cesta 21.
Najboljše in najnovejše sredstvo proti izpadanju las in za umivanje glave. Odstranjuje luske že na prvi poiskus. Priznalna pisma na razpolago. Zahtevajte povsod „**Lasol**". 7121

Imam naprodaj

posteljo, 2 omari za obleko, omaro s predali ter 2 veliki mizi. Poleg tega bobrov (Biber), muf in moški ovratnik iz bobra (bibra). Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7237

Avto

Laurin & Klement, 12 HP, 4 cilindre, štirisedežen, generalno repariran, se proda. Istotam se proda moško kolo z dvojnato prestavo. Vpraša se pri **V. Fortič, Slomškova ul. 17.** 7214

Knjigovodjo in korespondenta

samo prvovrstno moč, sprejme tvrdka Predovič, Ljubljana. 7234

Primarij dr. Pogačnik

ordinira zopet redno

za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni. 7236

Odpadke

starega in novega cinka ter cinkove pločevine kupujejo v vsaki množini

Kranjske tovarne železne ključavničarske in kovinske robe „TITAN" d. d. Kamnik, Gorenjsko. 6987

STAMPILJE
iz kavčuka
Ciril Sitar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13.

Opeko in drva

v vsaki množini prodajam po **najnižji dnevni ceni.** Priporočam se zlasti gg. zidarskim mojstrom in hišnim posestnikom

Lovrenc Krže, Ljubljana, Trnovski pristan štev. 12.

Potnik

kolonijalne stroke, zanesljiv in vesten, dobro uveden na Štajerskem, s sedežem v Mariboru

se sprejme takoj.

Obširne ponudbe z zahtevki in referencami na pošni predal štev. 88 v Ljubljani.

Naznanilo.

Naznanjava sl. občinstvu, da sva s prvim oktobrom otvorila konfekcijsko modno manufakturno trgovino in modni salon za gospode. V zalogi imava najfinejše obleke za gospode in dečke po najnovejšem kroju lastnega izdelka ter najfinejše angleško sukno za obleke, ženske suknje, raglane, smokinge, žakete i.t.d. Obleke po meri izvršujeva v najkrajšem času po najnovejši modi.

Se priporočava sl. občinstvu za mnogobrojen obisk.

Ložar in Bizjak, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 20.

OGLAS.

Prodaja praznih limenih kutija (pločevinastih škatelj) od konzervi i dvopeka.

18. oktobra prepodne prodaju se u ljubljanskom intendantskom slagalištu oko 15.000 kg praznih limentih kutija.

Interesenti neka podnesu pismene ponude taksirane sa 2 dinara divizijskoj intendaturi u Ljubljani i vojnom okrugu u Mariboru.

Predmeti se mogu svaki dan pregledati.
Kaucija 5 %.
Uslovi kod označenih vojnih ureda.

Komanda Dravske divizijske oblasti E. broj 14.579.

Prodam 7157
dobro ohranjen harmonij. I. Z., Bled 2.

Dela išče
žagar ozir. vzame žago v najem. Ponudbe pod »Parna žaga 7191« na upr. Slov. Naroda. 7191

Damski plašč
iz kožuhovine se ceno proda. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 7141

Dekle
17letno, močno, z abs. trirazr. meščanske šole išče mesto učenke v trgovini, najraje z mešanim blagom. Naslov pove uprava Sl. Naroda. 7082

Strojepiska 7114
vešča popolnoma slovenskega in nemškega jezika, išče službo za pisarno ali blagajničarko. Ponudbe pod „Korespondentinja 7114" na upravo Sl. Naroda.

Natakarica
dobro izurjena išče primerne službe v mestu. Ako treba položi lahko tudi kavcijo. Naslov pove uprava Sloven. Naroda. 7100

Išče se stroj
za drobljenje kamenja v pesek in gramoz, stroj za mešanje betona; tračnice, okretnice in vagončki za materijalno železnico. Ponudbe na upravo Sloven. Naroda. 7154

Radi preselitve
se ceno prodajo 3 kompl. postelje, dve železni pečici, šivalni stroj in drugo. Vpraša se pri gospe Arkol Pot v Rožno dolino 34. 7130

Pisarniška moč,
dobro izurjena, vseh pisarniških del zmožna, z daljšo prakso, želi premeniti službo. Ponudbe pod „Daljša praksa 7129" na upravo Slov. Naroda. 7129

Dva tovorna avtomobila
dobro idoča po 4 tone PH 35 — 40; se proda za ceno K à 65.000. — **Josip Jug,** avto delavnica, Tržaška cesta Maribor. 7039

Išče se
mesečna soba z ali brez opreme in posebnim vhodom, samo za dnevne ure. Ponudbe pod „H. Z. 1900—7140 na upravništvo Slov. Naroda. 7140

Kovačijo v najem 7184
išče izučen podkovski kovač. Ponudbe pod „Kovačija 7184« na upr. Sl. Nar.

Jabolka
namizna najboljše kakovosti in vrste ima na prodaj 3—5 vagonov za tako ali po dogovoru **H. Pašić, Bjelina Bosna.** 719

Pisarniškega dela na dom
prosi podoficir, da si z zasluškom izboljša gmotno stanje, koje mu je prepotrebno za izdržavanje njegove številne družine. Ponudbe se prosi pod „Številna družina 7169" na upravo Sl. Nar. 7169

Sprejme se dijak
ali preprost gospod na stanovanje in hrano. Naslov pove upravništvo Sloven. Naroda. 7168

Na prodaj imam
lepo izdelan zelo lahek zapravljivec (gik). Dobi se po ugodni ceni. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7176

Gospojica iz dobre obitelji traži mjesto

odgojiteljice

kod bolje familije. Govorim hrvatski, njemački, engleski, nešto francuski Igram i nešto glasovir. Adresu molim slati pod „P. N. 7183" na upravo Slov. Naroda. 7183

Strojepiska 7080
s triletno pisarniško prakso, zmožna tudi stenografije in drugih pisarniških del, želi premeniti mesto. Ponudbe pod Strojepiska 7080" na upravo Slov. Naroda.

English Lessons.
Miss Farler resumes her lessons. Courses wil be given. Interviews.- Mondays Wednesdays & Fridays 5 to 6 o'clok. Dunajska cesta 25. 7091

Po najnižji ceni dobite pohištvo
edino le pri **Ivanu Andlovic, mizar, Kolizej, Gosposvetska cesta 13, pritličje vr. 38. Istotam se sprejme mizarski vajenec.** 7115

Naznanilo.
Atelje Goli, poroča svojim cenj. odjemalcem, da se je preselila v lastne prostore, **Pot v Rožno dolino 30,** 20 minut od glavne **pošte.** 7131

Več mizarjev se sprejme
pri tvrdki **Matija Perko, Zg. Šiška, Celovška c. 121.** 7126

Hlapec
se sprejme. Oženjen s stanovanjem, neoženjen s hrano in vso preskrbo. Poizve se Jeranova ul. št. 13. 7054

Kupim
300 metrov starih tračnic. Ponudbe na Anton Steiner, Ljubljana, Jeranova ulica 13. 7055

Ženitna ponudba.
Premožen trgovec in posestnik želi v svrho ženitve znanja z značajno in simpatično gospodično event. vdovo v starosti od 24 do 32 let. Tajnost strogo zajamčena. Le resne ponudbe pod „Zvestoba 6986" na upravo Sl. Naroda. 6986

Rezanje drv
z motorno žago ter dobavo drv, vsako množino dostavljeno na dom, priporoča **Lud. Ileršič, Ahacijeva cesta 10,** (Tramvajska postaja Sv. Petra cerkev). 6982

Nagrobne lučice
sveče in sivo (ešveško) milo nudi veletrgovina Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv Jakoba trg 9. 7074

Na prodaj 7146
kompletna elegantna jedilnica. Ogleda se od 2.—3. pop. Kongresni trg 6/II.

PRODA SE
lepa enonadstropna hiša z vrtom, velikim dvoriščem in poslopjem, pripravnim za vsako obrt. — Stanovanje na razpolago. — Ponudbe pod „Hiša 200-6861" na upravništvo lista. 6861

Tapetniški pomočnik
se sprejme v stalno delo. Istotam se sprejme **vajenec.** - Ivan Černe, Dunajska cesta. 7127

Učenca 7148
poštenih staršev s primerno šolsko izobrazbo in kateri ima veselje do trgovine, sprejme takoj in pod ugodnimi po trg. firma Iv. Kušlan, Kranj (Gorenj.)

Kupi se
stružnica za les, mizarski stružnik, 5 večjih rolet za okna. stare kovine in uporabno železo. — F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4, Zvon. ulica 1 7189

Išče se
mesečna soba
s posebnim vhodom eventualno z oskrbo, ali pa manjše stanovanje z opravo ali brez oprave proti zelo dobri najemnini. Ponudbe na **poštni predal št. 53.** 4805

Divjačino:
zajce, srne, jelene, fazane, jerebice, divje race kupuje vsako množino po najvišjih cenah E. Vajda, izvoz perutnine in divjačine' Čakovec, Medjimurje Tel. interurb. 59. 7102

Bičevnike
prave tržaške, gladke in pletene (orehove) ter razne biče, jermena za čevlje nudi po najnižjih cenah Osvald Dobeic. Ljubljana, Sv. Jakona trg 9. 7073

Stalne službe
išče klepar, vešč vseh pripadajočih se del, v kaki tovarni, podjetju ali pri mojstru. Ponudbe na naslov Franc Strašček, klepar, Sv. Križ pri Kostanjevici, Dolenjsko. 7153

Trgovci, nudim Vam žitno - sladno kavo
po najnižjih dnevnih cenah. **J. Roje, Moste - Ljubljana,** električno izdelovanje žitno - sladne kave. 5578

Trgovski pomočnik 7089
špecerist, mlajša moč, z dobrimi spričevali, želi premestiti sedanjo službo. Nastop 1. ali 15. novembra. Ponudbe pod „Marljiv I/7089" na upravo Sl. Naroda.

Praktikanti za knjigovodstvo
zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, **se takoj sprejmejo.** Prosilci, zmožni tesnopisja in strojepisja, imajo prednost. Pismene ponudbe z zahtevo plače je poslati na Tvornico za dušik, d. d. Ruše pri Mariboru. 7174

Na prodaj
sta dve enonadstropni hiši v večjem industrijskem kraju na Kranjskem, in nad 20 oralov (johov) bukovega gozda za takojšnje sekanje. Gozd se da tudi posebej, skupaj pa ima prednost. Vprašanja pod **„Hiše 6822" do 25. oktobra 1921 na upravo Slov. Naroda.** 6822

Proda se avtomat
Kolodvorska ulica 7. 7172

PRODA SE
elegantna oprava za erker, kakor tudi lepa otomana z dvema foteljema, mizica in drugo. Naslov pove uprava Sl. Naroda. 7232

Gospodična
vešča slov., nem. in italijanskega jezika izučena v trgovstvu išče službe blagajničarke, kontoristinje ali drugo. Ponudbe pod „Trgovina 7233" na upravo Slov. Naroda. 7233

Gospodična išče stanovanje
eventualno tudi s hrano, če mogoče v bližini Poljanske ceste. Ponudbe pod „Poljanske cesta 7193" na upravništvo Slov. Naroda. 7193

Sprejmem solicitatorja
najraje uradnika-penzijonista.

Odvet. dr. Lovrenčič,
Ljubljana, Miklošičeva c. 8.

Hotel
(15 sob) v prometnem kraju na Kranjskem s kavarno in restavracijo in celo opremo **takoj naprodaj.** Dve veliki kleti, tik železnice ugodno za vinotržce. Cena K 900 000·—. Ponudbe pod „Veritas 7210" na upravo Slovenskega Naroda. 7210

Proda se
dobro idoča restavracija in mesarija blizu Ljubljane, stroji za izdelovanje klobas na električni pogon, pripravno tudi za kako drugo obrt ali manjšo tvorn. Proda se z opravo ali brez oprave. Naslov pove uprava Slov. Naroda 7212

Manufakturist,
dobro izvežban, samec se sprejme takoj v veletrgovini FRANC MATHEIS-ovi nasledniki v Brežicah ob Savi. Ponudbe z mesečno plačo, časom vstopa in sliko na zgornji naslov. 7230

Uradnica
den. zav., zmožna knjigov. ter vseh pisarniških del, išče službe za popoldanske ure v kaki pisarni. Prevzeme delo tudi na dom. Cenj. ponudbe pod „Zanesljiva moč 7198« na upr. Slov. Naroda. 7198

Proda se
že nekoliko rabljen, stoječ parni kotel, primeren za kako sušilno napravo, in stroj za napravo opeke. Naslov Ivan Ogrin, stavbenik, Ljubljana, Grubarjavo nabrežje št. 8. 7199

Znamke
(jugoslovanske), rabljene, vseh vrst, vsako večjo množino kupim in plačam v dinarjih. Takojšnje ponudbe na

O. MERK, Klagenfurt, [illegible]

Na prodaj
salonska oprava. perzijska preproga, viseča svetilka Ogleda se v ponedeljek od 3.—5. Resljeva cesta 12, I. nadstr. levo. 7207

Proda se
spalna soba, naslanjači, gostilniška oprava (točilna miza s predali, stoli, okrogle in dolge mize, posoda itd.), kredence, sodi, hlevi za zajce itd. Poizvedbe pri gospodu **Schmidtu, Dunajska cesta-Gajeva ulica, staro vojaško oskrbovališče** (Verpflegsmagazin). 7192

Kremo
Ilirija, Jurjevo, Jadran, Adria, C. M., Dilber, Adria, Cipulin, mast (vazelina), ličilo (biks) in Sidol nudi po najnižjih cenah veletrgovina

Osvald Dobeic, Ljubljana
Sv. Jakoba trg 9.

Seno naprodaj.
Dobro goveje in dobro konjsko seno se proda, okroglo 15 tisoč kg. Poleg tega se proda okroglo 3000 kg pese in drobnega krompirja. Kupec naj ponudi cene pod „Dobro seno 6821" na upravo Slov. Naroda do 25. oktobra. 6821

Zavarovalnica v Ljubljani
sprejme spretne in dobro uvedene akviziterje za življenjsko in požarno stroko, ter zastopnike v vseh večjih krajih Slovenije. Ponudbe pod „B. Š. 7206" na upravo Slov. Naroda. 7206

Veletrgovina z vinom in žganjem
Bolbecher i drug
Novomesto — Zagreb — Belačrkva (Banat) Glavna zaloga: **Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 226**

priporoča svoje veliko skladišče raznih vin kakor:

domače, štajersko, hrvatsko, sremsko, banatsko, dalmatinsko.

Vina v buteljkah najboljše znamke.

Prodaja se od 50 litrov naprej.

Trstje za strope izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 3.50 pri večjih naročilih znaten popust. **Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trnovo.**

Zmožen odvetniški kandidat
event. s subst. pravico dobi takoj ali kasneje mesto v veliki odvetniški pisarni v Ljubljani. Pogoji zelo ugodni, event. poznejša družba. — Dopisi pod „Eksistenca 7209" na upravništvo Slov. Naroda. 7209

Na veleposestvu
želi brezplačno vstopiti v službo kot pomočnica gospodinje (kuharice) absolventinja enoletne gospodinjske šole, da bi se tudi praktično izobrazila, Ponudbe pod »Gospodinjska šola 7211« na upr. Slov. Naroda. 7211

Pozor! ŽIMA. Pozor!
Žimo za žimnice vsake vrste v vsaki množini izdeluje in prodaja po najugodnejših dnevnih cenah tvrdka **Lovro Ješetova vdova, žimopreja, Stražišče pri Kranju.** Vzorci na razpolago in na zahtevo poštnine prosti. 6544

Dva pomočnika železn. stroke
spretni starejši moči, ter enega izobr.

krepkega vajenca

sprejme trgovina z železnino

Breznik & Fritsch, Ljubljana
Cankarjevo nabrežje št. 1. 6918

Za takoj išče

150 do 250.000 K posojila z 8 do 10% obresti proti vknjižbi na prvo mesto trgovec in posestnik s premoženjem okoli 1 in četrt milij. Denar se išče polovica do enega, druga polovica do dveh let. Na zahtevo se nudi tudi razno drugo jamstvo. Ponudbe pod „Sigurno posojilo 7577" na upr. Sl. Naroda. 7577

Voska
kupujem vsako količino. Ponudbe na Fr. Tomažič, Zagreb, Prilaz 44. 7128

Ponizki ceni:
nova dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, tudi malo rabljeni.

F. Batjel, Ljubljana,
Stari trg št. 28. Karlovska c. 4.

Prazne nove in rabljene
vreče (džakove)
v vsaki množini po najnižji ceni pri

FR. SIRC, KRANJ.

Kupujem suhe gobe, fižol, brinjevo olje.

Realitete naprodaj.
Hotel 30 sob, restavracija, kavarna in vinska trgovina. Krasne gostilne in trgovine v mestu in deželi. Pekarna, gostilna in sodavica in 14 oralov zemlje, 90 oralov smrekovega gozda 30 — 40 letni 500.000 K. Lepa kmetijska in vinogradska posestva, veleposestva, graščine, hiše, vile, mlini i. t. d. **Karol Breznik Celje, [illegible] 3.** 6953

Pisarniški pomočnik
začetnik se išče za notarijat v Slovenjgradcu. Svojeročno pisane ponudbe s kratkim životopisom nasloviti ravnotja. Nastop čim preje, plača po dogovoru. 7196

Kuharica
vsestransko izvežbana, se sprejme takoj proti dobri plači **v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani.** 7202

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska delavnica
IVAN BRICELJ, Dunajska ces. 16, se priporoča. Izvršitev točna cene zmerne. 1250

Strešno lepenko
ima v zalogi najceneje

Jos. R. PUH, Ljubljana,
Gradaška ul. 3.
Telefon 513.

BAKULA (Holzstabgewebe) TRSTJE
za strope in stene izdelujem z najmodernejšimi stroji ter dobavljam takoj v vsaki množini najceneje

Jos. R. Puh,
Ljubljana, Gradaška ul. 22. Telefon 513

Cigaretni papir
Olleschau, Ptič in z vojakoma, Abadie, Patent, Ottomann, Altesse, nadalje pisemski, kancelijski, trgovski, konceptni, gladilni (šmirgel) in stekleni papir nudi veletrgovina

Osvald Dobeic, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg 9.

F. PALOVEC
konc. zobotehnik,
odpotuje do 24. okt.

Univ. med.
dr. Ana Zalokar
ordinira redno vsak dan od pol 10. do pol 12. v Ljubljani, Sodna ulica 1. 7204

Ženitna ponudba!
Že bolj prileten vdovec, dobro situiran, z malo trgovino, želi znanja v svrho ženitve s priletno vdovo ali samico najraje kako uradnico. Trgovke ali gostilničarke niso izključene Tajnost zajamčena. Le resne ponudbe pod »Bodoča sreča 7160« na upravo Slovenskega Naroda. 7160

Franc Fugina

Julkica roj. Murn

poročena

Metlika Črnomelj

Modni atelje GOLI
Dunajska cesta 6

poroča svojim cenj. odjemalcem, da se je preselila v lastne prostore, **Pot v Rožno dolino 30,** 20 minut od glavne pošte. 7205

Krtače
ribarice iz riževe slame in prave korenine, konjske, za likanje, (Glanz) mazalke ter razno špago in čevljarsko prejo nudi po najnižjih cenah

Osvald Dobeic, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg 9.

G. F. Jurášek
uglaševalec glasovirjev
v Ljublani
Wolfova 12.

izvršujem uglaševanja ter popravila glasovirjev in harmonijev specijelno strokovno, točno in ceno.

Laurin-Klementov avto 24 HP
generator popravljen, nove pnevmatike, karoserija od sanitetnega avtomobila predelana, vporabljiv je kot avtobus ali za lahke vozove **se proda.** Natančneje pri **Avtomobilni prometni d. d. (Jadranska banka) II / 44.**
7201

Pri upravi večjih veleposestev, se sprejmejo takoj v službo:
1.) upravitelj, (ekonom in vinogradnik),
2.) gozdar z višjo državno skušnjo in gozdar z nižjo državno skušnjo,
3.) knjigovodja popolnoma izvežban.

Ponudbe opremljene s prepisi spričeval curriculum vitae in po možnosti s sliko se naj pošljejo do 15. oktobra t. l. pod „Uprava 200—7150" na upravo Slov. Naroda. 7150

Za takoj se sprejme v stalno službo **samostojen**
strugarski pomočnik.
Vprašanja na: **Mehanično vrvarno - terilnico - predilnico Anton Sinkovec, Kranj-Grosuplje, centrala Grosuplje.**
7157

Mehanična vrvarna - terilnica - predilnica. Anton Sinkovec, Kranj-Grosuplje centrala Grosuplje, poziva interesente za predložitev škic in ponudb za
stanovanjske hiše
nameščencev. 7156

Konjske odeje
in fine volnene odeje v največji izbiri po tovarniških cenah pri
M. Bauer, Zagreb
Ilica 39.

Tekstilno blago na debelo. Odeje za zorce pošiljam brzovozno na ogled. 6616

Samo za preprodajalce.

Avg. Agnola, Ljubljana
priporoča svojo zalogo
stekla, porcelana, zrcal, svetilk, okvirov in vseh v to stroko spadajočih predmetov. Steklo za okna vseh vrst vedno v zalogi. 4018

JABOLKA
zimska, namizna, prvovrstna, okoli 3000 kg,

proda

najraje skupno enemu trgovcu po 15 K kg
Franc Dobnik v Konjicah.

Velika zaloga klobukov in slamnikov se dobi pri
Franc Cerar
tovarnar v Stobu pošta Domžale

Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri Kovačevič i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.

Strešno lepenko,
lak za konzerviranje z lepenko kritih streh, asfalt, katran, lesni cement, ksilolej (najcenejši karbolinej), watproof za izsuševanje vlažnega zidovja in izoliranje proti vlagi, zidno in strešno opeko, apno, cement in druge stavb. potrebščine dobavlja **Ljubljanska komercijalna družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.** 5490

Krasna dvonadstropna, lepo ležeča
vila
v Ljubljani z velikim vrtom **na prodaj.** Reflektanti naj pošljejo ponudbe pod **„Prosto stanovanje 7119"** na upravo Slov. Naroda. 7119

Jetika!
Specialist za pljučne bolezni
Dr. Pečnik
ordinira v torek in petek: 11 — 12 ure in 2 — 4 ure **v Mariboru,** Razlagova ulica 21.

Vse druge dni pa **St. Jurij ob j. ž.** 3275

Miši, podgane, stenice, ščurki
in vsa golazen mora poginiti, **ako** porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 12, za podgane 16 K; za **ščurke** posebno močna vrsta K 25; tinktura za **stenice** K 15; uničevalec **moljev** K 10 in 25; prašek proti **mrčesom** K 10 in 25; mazilo proti **ušem** pri **ljudeh** K 5—12; mazilo za **uši** pri **živini** 6—12; prašek za **uši v obleki in perilu** K 10 in 25; tinktura proti **mrčesom** na **sadju in zelenjadi** (uničev. rastlin). Prašek proti **mravljam** K 10. in 25. Pošilja po povzetju Zavod za eksport **M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 15.**

Preprodajalci popust!

I. Jugoslovanska tovarna
za gumbe in kovinske predmete d. z o. z.
Slovenska Bistrica.
Oferiramo naše prvovrstne rožene gumbe v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu s cenami brez konkurence.

Zahtevajte cenike! Prodaja na veliko!

Inžener dr. Miroslav Kasal
Ljubljana, Hilšerjeva ul. 7.

Specialno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne — zgradbe. —

= Izraba = vodnih sil.

Kapital K 20,000.000.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6,000.000

Podružnici: Novo mesto in Rakek.

Ljubljana, Selenburgova ulica štev. 1.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.

Največja zaloga

klavirjev in pianinov

v Ljubljani.

Tvrdka **Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5,** priporoča v nakup najboljše inštrumente prvovrstnih tovaren po solidnih in zmernih cenah.

ERJAVEC & TURK

trgovina z železnino

„pri Zlati lopati“ 6186

(prej Hammerschmidt)

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

nasproti križevniške cerkve.

Zaloga cementa.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4

Podružnica: Selenburgova ulica 4.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

PODRUZNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg **KOČEVJE** štev. 39.

---

200 do 300.000.- kron

vložim v trgovsko ali obrtno podjetje (izključena so detajlna podjetja), ki se nahaja v Ljubljani ali na železniški progi Ljubljana — Zidani most. Glavni pogoji: zasiguranje kapitala in rentabiliteta. Ponudbe z natančnimi pojasnili na uprav. Slov. Naroda pod „Oktober/7085“. 7085

Brata EBERL

staroznana črkoslikarska in pleskarska obrt, Igriška ul. 6.

Prakša premogovna družba

(Prager Kohlenverein) Wien, Taberstrasse 9,

Brzojavi: Antracit, Wien. **Telefon 41022**

dobavlja najceneje in najtočneje črni, rjavi

premog, brikete in koks

in prosi za vprašanja. 6851

Bančni zavod v Ljubljani išče

za takojšnji nastop

blagajnika in uradnike

za knjigovodstvo in likvidaturo. — Ponudbe pod „Bančni zavod/7162“ na administracijo Slov. Naroda. 7162

Naznanilo.

Podpisani vljudno naznanjam, da sem otvoril na Glincah št. 230

krznarsko delavnico

in barvarnico kož

sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršujem po želji v najrazličnejših modernih oblikah po najnižjih cenah.

Dela prevzemam v **Gradišču št. 10.**

Slavnem občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo, ter se priporočam.

Peter Semko, krznarska delavnica in barvarnica kož Glince 239.

Modni salon

Stuchly-Maške

Ljubljana, Židovska ul. 3.

Ima v zalogi najnovejše fine

::: ZIMSKE KLOBUKE :::

kinčane od **K 250** naprej.

Popravila se sprejemajo. Žalni klobuki vedno v zalogi.

Največja zaloga

moških in ženskih izgotovljenih oblek

v trgovini

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Po znatno nizkih cenah.

Kolesa „Puch“ in „Waffenrad“

pnevmatika Dunlopp, Reithoffer, Aquilla se kupi najceneje pri tvrdki

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica 7.

BETON-ŽELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTRARNE

Jnž. Lavrenčič & Co STAVBENO PODJETJE

LJUBLJANA RIMSKA CESTA N.

IZRABA VODNIH SIL

ŽAGE-MLINI-JEZOVI-HIŠE-VILE-INDUSTR. STAVBE-MOSTOVI

PRORAČUNI-NAČRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

„PARAMON“

Gumijeve pete. Nepokončljiva trajnost. Tvornica: **Bratislava - Petržalka.** Prodajni biro: **Paramon Gummiindustrie,** Wien VII. Neubaugasse No. 7.

Zahtevajte cenik

zastonj

n poštnine prosto

H. Suttner

Ljubljana 4,

Mestni trg štev. 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Lovci!

Lovske puške vseh sistemov, od najfinejših do najnavadnejših, različno municijo in reparaturo vsakovrstnega orožja kakor tudi montažo daljnogledov Vam poskrbi

Janko Mišic,

puškar v Kranju,

puškarski strokovni učitelj in zastopnik slovenskih puškarjev v Borovljah. (Avstrija). 5731

Sve vrsti

šivaćih strojeva

iz tvornice „Kaiser“ „Naumann“ „Vesta“

uz tvorničke cijene neposredno iz tvornice ili ocarinjeno sa skladišta Zagreb nudja

Posebni odio za šivaće strojeve na veliko

— glavno zastupstvo —

Em. Fischer, Zagreb,

Jurišićeva ul. 6.

Telefon broj 3—98.

Doknadni dijelovi šivaćih strojeva i dvokolica te prvorazrednih inozemskih pnevmatika na veliko i malo.

Tražite cijenik.

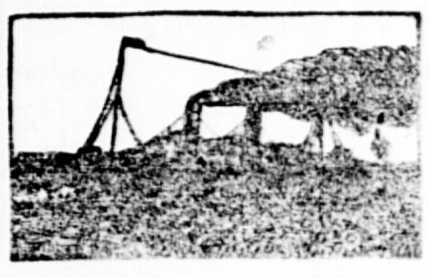

COSULICH-LINE

prej (Avstro-Amerikana) Trst - Amerika

prevaža potnike v New York redno 3 krat v južno Ameriko po 1 krat mesečno.

Pojasnila daje in vozne liste prodaje **SIMON KMETEC,** glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26

Ne pozabite obiskati našo podružnico, katera je prejela veliko množino vseh vrst

SINGER

šivalnih strojev, SINGER igel in strojnih delov, SINGER olja, sukanca in svile.

Lastna mehanična delavnica povečana! Prodaja na primerne obroke!

Singer šivalni stroji Bourne & Co, New York.

Podružnice: Ljubljana, Selenburgova ul. 3, Novo mesto, Maribor, Zagreb, Karlovec, Osijek, Brod na Savi, Varaždin, Novi Sad. — Zastopstva v vseh večjih okrajih in mestih.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 19.

Avtomobilna prometna d. d. v Ljubljani.

Poziv k subskripciji delnic.

Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo podpisanim bančnim zavodom z odlokom z dne 30. decembra 1920 št. 10.148/20 ustanovitev delniške družbe pod imenom **„Avtomobilna prometna d. d.“** s sedežem v Ljubljani, ki ima predvsem namen vzdrževati avtomobilni promet križem Slovenije.

Družba je ustanovljena z osnovno delniško glavnico 2,000.000 K, ki se sme s sklepom občnega zbora zvišati na 10 milijonov kron. Pri tem je stavilo omenjeno ministrstvo pogoj, da je z ozirom na občno koristnost podjetja dati delniško glavnico v javno subskripcijo.

V smislu tega odloka oddajamo v javno subskripcijo

do 25.000 delnic po 400 K nominale.

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati. Vrhutega je plačati za stroške — zlasti za izdajo delnic — po 40 K za vsako delnico.

Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1921.

Prijave sprejemajo: **Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska eskomptna banka in vse njihove podružnice ter Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.**

Delnice bodo deležne čistega dobička od 1. januarja 1922 dalje ter so opremljene s kuponi za leto 1922.

Vsakemu subskribentu bodo izdajali zavodi potrdila o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

O dodelitvi delnic se bo subskribentom poročalo. Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim dodeljenih delnic oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

V smislu § 12 pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

Hkratu sklicujemo

ustanovni občni zbor

ki se bo vršil

v četrtek, dne 27. oktobra 1921 ob 11. dopoldne

v prostorih centrale Jadranske banke v Ljubljani, Selenburgova ulica 7, II. nadstropje s sledečim dnevnim redom:

1. sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o končnoveljavni ugotovitvi vsebine družbene pogodbe, kakor je le-ta od državne uprave odobrena,
2. volitev članov upravnega sveta,
3. volitev članov nadzorstva.

V LJUBLJANI, dne 30. septembra 1921.

Jadranska banka. Ljubljanska kreditna banka.
Slov. eskomptna banka. Kreditni zavod za trgovino in industrijo.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«. Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar